

ကန်ဘောင်ခန့်ထည်

ရေသန့်တည်သော်

(၁)

တရားသိမှတွင်ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုးကွဲပြားပုံ

(စတုက္က-ပုဂ္ဂလပညတ်)

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဥဋ္ဌိတည။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သဟ
ဥဒါဟဋ္ဌဝေလာယ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ အယံ ဝုစ္စတိ
ပုဂ္ဂလော ဥဋ္ဌိတည။ ။

အကျဉ်းဟောပြုကာမျှ ဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ကိုရသော ‘ဥဋ္ဌိတည။’ပုဂ္ဂိုလ်။

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဝိပဉ္စိတည။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သံခိတ္တေန
ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထေ ဝိဘဇိယမာနေ
ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ဝိပဉ္စိတည။ ။

အကျယ်ဟောပြုကာမျှ ဖြင့်မဂ်ဖိုလ်ကို ရသော
‘ဝိပဉ္စိတည။’ပုဂ္ဂိုလ်။

ကတမော နေယျော ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဥဒ္ဓေသတော ပရိပုစ္ဆတော
ယောနိသော မနသိကရောတော ကလျာဏမိတ္တေ သေဝတော
ဘဇတော ပယံရူပါသတောဇဝံ အနုပုဗ္ဗေန ဓမ္မာဘိသမယော
ဟောတိ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော နေယျော ။

ဥဒ္ဓေသစသည်ဖြင့် ဆောင်ပြု၍ တဖြည်းဖြည်း နောက်မှ

မဂ်ဖိုလ်ကို ရသော ‘နေယျ’ပုဂ္ဂိုလ်။

(၂)

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ပဒပရမော ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဗဟုမ္ပိ
သုဏတော ဗဟုမ္ပိ ဘဏတော ဗဟုမ္ပိ ဓာရယတော ဗဟုမ္ပိ
ဝါစယတော န တာယ ဇာတိယာ မ္မောဘိသမယော
ဟောတိအယံဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ပဒပရမော ။

**ပုန်, ဗျည်းမျှသာ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ‘ပဒပရမ’
ပုဂ္ဂိုလ်။**

ပဓာနိယင်္ဂတရား ငါးပါး

ပဉ္စမာနိ ပါနိယင်္ဂီနိ ကတမာနိ ပဉ္စ။သဒ္ဓေါဟောတိ၊
အပ္ပါဗာဓော၊အသဋ္ဌော အမာယာဝီ၊အာရဒ္ဓ
ဝီရိယော၊ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတောတိ
ဣမာနိ ပဉ္စ ပဓာနိယင်္ဂီနိ ။

(မဇ္ဈိမ ပဏာသ ပါဠိတော်-၂၉၈)

မဂ်ရကြောင်း

ယုံကြည်ကျန်းမာ စိတ်ဖြောင့်စွာဖြင့်
လွန်စွာအားထုတ် နာမ်နှင့်ရုပ်ကို ဖြစ်ချုပ်ညာဏ်မြင်
ဤငါးအင် မှန်ပင် မဂ် ရကြောင်း ။

(မိုးကုတ်ဆရာတော်)

(၃)

၁။ ဣမ ရာဇကုမာရ ဘိက္ခု သဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ သဒ္ဓဟတိ တထာဂတဿ ဗောဓိ - ““ဣတိပိ သော ဘဂဝါအရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဓမ္မသာရထိ သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ””တိ။

၂။ အပ္ပါဗာဓော ဟောတိ အပ္ပါတင်္ကောသမဝေပါကိနိယာ ဂဟဏိယာ သမန္နာဂတော နာတိသီတာယနာစ္စုဏှာယ မဇ္ဈိမာယ ပဓာနက္ခမာယ။

၃။ အသဠော ဟောတိ အမာယာဝိယထာဘူတံ အတ္တာနံ အာဝိကတ္တာသတ္တရိ ဝါ ဝိညုသု ဝါ သဗြဟ္မစာရီသု။

၄။ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒါယ၊ ထာမဝါဒဠပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တရုရော ကုသလေသု မ္ဗေသု။

၅။ ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ ဣမာနိ ခေါ ရာဇကုမာရ ပဉ္စ ပဓာနိယဂီနိ။

(မ-၂-၂၉၈-၂၉၉။)

၁။ သဒ္ဓါတရား ရှိခြင်း

(ပထမ ပဓာနိယင်္ဂတရား)ဒါယကာတော် ဗောဓိမင်းသား ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သူတို့၌ ပြည့်စုံရမည့် ပဓာနိယင်္ဂ အမည်ရသော အကြောင်းအင်္ဂါရပ်တို့သည် ဤ (၅)ပါးတို့တည်း။ အဘယ် (၅)ပါးတို့ နည်းဟူမူ -

၁။ ဒါယကာတော် ဗောဓိမင်းသား ဤသာသနာတော်၌ ယောဂါဝစရ ရဟန်းသည် ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားရှိ၏။

““ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် လူနတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ မြတ်သောအလှူပူဇော်အထူးကို ခံယူတော်မူထိုက်ခြင်းတည်းဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း အရဟံ မည်တော်မူ၏။

သင်္ခါရ-ဝိကာရ-လက္ခဏ-နိဗ္ဗာန်ပညတ်တည်းဟူသော သိသင့်သိထိုက်သည့် အလုံးစုံသော ညေယျတရားတို့ကို ဆရာမကူ သယမ္ဘူ ဉာဏ်ဖြင့်ကောင်းမွန်မှန်ကန်စွာ ကိုယ်တိုင်မျက်မှောက် ထွင်းဖောက် သိမြင်တော်မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မည်တော်မူ၏။

ဝိဇ္ဇာ (၃)ပါး၊ ဝိဇ္ဇာ (၈)ပါး၊ စရဏတရား(၁၅)ပါးတည်ဟူသော အသိဉာဏ် ဝိဇ္ဇာ၊ အကျင့် စရဏနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်းဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န မည်တော်မူ၏။

ကောင်းသော စကားကို ဆိုတော်မူတတ်သော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း သုဂတ မည်တော်မူ၏။ လောကကို သိတော်မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း လောကဝိဒူ မည်တော်မူ၏။

ဆိုဆုံးမထိုက်သူကို ဆိုဆုံးမတတ်သည့်အတုမဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော်မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း အနုတ္တရော ပုရိသဓမ္မသာရထိ မည်တော်မူ၏။

နတ်လူတို့၏ ဆရာတစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူသော ဤအကြောင်း ကြောင့်လည်း သတ္တာ ဒေဝမနုဿာန မည်တော်မူ၏။

(၅)

သစ္စာ (၄)ရပ် တရားမြတ်ကို ကျွတ်ထိုက်သသူ
ဝေနေယျကြာသတ္တဝါတို့အား သိစေတော်မူတတ်သောဤအကြောင်း
ကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓ မည်တော်မူ၏။

ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမြတ်တော်မူသော ဤအကြောင်း
ကြောင့်လည်း ဘဂဝါ မည်တော်မူ၏။ ဟုမြတ်စွာဘုရား၏ မဂ်ဉာဏ်
(ဖိုလ်ဉာဏ်) သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဟူသော ဗောဓိဉာဏ်ကိုယုံကြည်၏
(မ-၂-၂၉၈။)

၂။ ကျန်းမာရေးကောင်းခြင်း(ဒုတိယ ပဓာနိယဂံတရား)

အနာရောဂါ ကင်း၏။ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း ကင်း၏။ အစာကို
အညီအညွတ် ကျက်စေတတ်သော၊မအေးလွန်း မပူလွန်းသော၊
အလယ်အလတ်ဖြစ်သော၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းရန် အခန့်သင့်ဖြစ်သော
ပါစက တေဇောဓာတ်နှင့် ပြည့်စုံ၏။

၃။ မာယာ-သာဠေယျ ကင်းခြင်း(တတိယ ပဓာနိယဂံတရား)

မိမိ၌ ထင်ရှား မရှိသော ဂုဏ်ကို ထုတ်ဖော် ချီးမွမ်းခြင်း
သဘောလက္ခဏာကား သာဠေယျတည်း =ဟန်ဆောင်ခြင်းတည်း။
မိမိ၌ ထင်ရှားရှိသော အပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း သဘောလက္ခဏာကား
မာယာတည်း =လှည့်ပတ်ခြင်းတည်း။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာအား လိမ်ညာ၍
တရားလျှောက်ထားခြင်းများလည်းမာယာသာဠေယျသဘောပင်တည်း။

(၆)

ယောဂါဝစရဟန်းသည်ယင်းသို့သော ဟန်ဆောင်ခြင်း လှည့်ပတ်ခြင်း မရှိ၊ ဆရာဖြစ်တော်မူသောမြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အထံ၌လည်းကောင်း၊ ပညာရှိကုန်သော သီတင်းသုံးဖော်တို့၏ အထံ၌သော်လည်းကောင်း ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း မိမိကိုယ်ကို ထင်စွာ ပြုတတ်၏။ (မိမိ၏ အပြစ်ကို ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ဝန်ခံ၍ ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ ကုစားခြင်းတည်း။)

မဂ်တားဖိုလ်တား အန္တရာယ်(၅)ပါး

(၁) ကမ္မန္တရာယ်

- (က) မာတုဃာတကကံ၊ (အမိသတ်သူ၊)
- (ခ) ပိတုဃာတကကံ၊ (အဘသတ်သူ၊)
- (ဂ) အရဟန္တဃာတကကံ၊ (ရဟန္တာသတ်သူ၊)
- (ဃ) လောဟိတုပ္ပါဒကကံ၊ (ဘုရားရှင်အားသွေးစိမ်းတည်စေသူ၊)
- (င) သံဃဘေဒကကံ၊ (သံဃာသင်းခွဲသူ၊) ပဉ္စနန္တရိယကံထိုက်သူ များနှင့်ဘိက္ခုနီမဖျက်ဆီးသူ။

(၂) ကိလေသန္တရာယ်

ကောင်းမှုမကောင်းမှုပြုသော်လည်းပြုသည်မမည်ဟုယူသော အကိရိယဒိဋ္ဌိ၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံအကြောင်းမရှိ ဟုယူသောအဟေတုကဒိဋ္ဌိ၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံအကျိုးမရှိ ဟုယူသောနတ္ထိကဒိဋ္ဌိဟူသော သေလျှင်မုချမလွဲ အပါယ်ငရဲ ကျမည်နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူ။

(၇) ဝိပါကန္တရာယ်

ပဋိသန္ဓေစိတ်အရ အဟိတ်ဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်၊ သူဂတိ အဟိတ်ဖြစ်သော နပုံးပဏ္ဍုတ်၊ ဥဘတောဗျည်း နှင့် ဒွိဟိတ် (သာမန်ပုထုဇဉ်) ပုဂ္ဂိုလ်များ။ (စက်ဖြတ်ဝိပဿနာ-ခန္တီးဆရာတော်)

(၄) ပရိယူပဝါဒန္တရာယ်

အရိယာ (အောက်ထစ်ဆုံးလူသောတာပန်) အား သိလျက် သို့မဟုတ် မသိဘဲ စွပ်စွဲဆဲရေးကဲ့ရဲ့ပြစ်မှားသူ။ (တောင်းပန်က ကျေနိုင်ပါသည်) (စက်ဖြတ်ဝိပဿနာ-ခန္တီးဆရာတော်)

(၅) အာဏာဝိတိက္ကမန္တရာယ်

ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကိုကျူးလွန်သောရဟန်း၊ (ပါရာဇိက၊ သံဃာဒိသိသိ၊ ထုလ္လစဉ်း၊ ပါစိတ်၊ ပါဠိဒေသနီ၊ ဒုက္ကဋ်၊ ဒုဗ္ဗာသီဟူသော အာပတ် (၇) ပုံ အနက် အယုတ်ဆုံး၊ ဒုဗ္ဗာသီ အာပတ် ရှိလျှင် ပင်ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ကို မရနိုင်ပါ။ ပါရာဇိက အာပတ် ကုသားမရ၊ ကျန်အာပတ်များ ကုစားရပါသည်။ (စက်ဖြတ်ဝိပဿနာ-ခန္တီးဆရာတော်)

(၈)

လျှောက်ပတ်ညီမျှ တရားရ

သပ္ပာယ် အသပ္ပာယ် (၇) ပါး

အာဝေါသော ဂေါစရော ဘဿံ၊ ပုဂ္ဂလော ဘောဇနံ ဥတု။

ဣရိယာပထောတိ သတ္တေတေ၊ အသပ္ပာယ်ေ ဝိဝဇ္ဇေယေ။

သပ္ပာယ်ေ သတ္တ သေဝေထ၊ ဧဝံဥ ပဋိပဇ္ဇေတော။

နစိရေနေဝ ကာလေန၊ ဟောတိ ကဿစိ အပ္ပနာ။

(ဝိသုဒ္ဓိ-၁-၁၂၃။)

၁။ အာဝါသ = နေရာ

အကြင် ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား မဖြစ်ပေါ်သေးသောနိမိတ်သည်လည်း မဖြစ်ပေါ်လာတတ်၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော နိမိတ်သည်လည်း ပျောက်ပျက်သွားတတ်၏။ မထင်လာသေးသော သတိသည်လည်း မထင်လာဘဲ ရှိနေတတ်၏။ မတည်ကြည်သေးသော စိတ်သည်လည်း မတည်ကြည်ဘဲပင် ရှိနေတတ်၏။ ဤကဲ့သို့သော ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာမျိုးကားမလျှောက်ပတ်သော အသပ္ပာယ်နေရာပင် ဖြစ်ပေသည်။ သဒ္ဓါ-ဝီရိယ-သတိ-သမာဓိ-ပညာဟူသော ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သောနေရာ၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော ဣန္ဒြေတို့လည်း မရင့်ကျက်နိုင် မကြီးပွား မတိုးတက်နိုင်သော နေရာဟု ဆိုလိုပေသည်။)

အကြင် ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာ၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား နိမိတ်သည် ဖြစ်လည်းဖြစ်ပေါ်လာ၏။ မြိစွာ တည်တံ့ခိုင်ခံ့ခြင်းသဘောလည်း ရှိ၏။ သတိသည်လည်း ထိုနိမိတ်အာရုံ၌ ရှေးရှုကပ်၍စွဲမြဲစွာတည်နေ၏။ စိတ်သည်လည်း ကောင်းစွာ တည်ကြည်နေ၏။ ဤကဲ့သို့သော ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာမျိုးသည်ကား ဘာဝနာလုပ်ငန်းခွင်နှင့်လျော်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်တော်မှန် သပ္ပာယ်စကန် ဖြစ်သော ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာမျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။

၂။ ဂေါစရဂါမ = ဆွမ်းခံရွာ

နေကို မျက်နှာမူ၍ မသွားရ မပြန်ရသောမိမိ သီတင်းသုံးရာ ကျောင်းတိုက်မှ တောင်ဘက်အရပ်၌ ဖြစ်စေ၊ မြောက်ဘက်အရပ်၌ ဖြစ်စေ တည်ရှိသော မဝေးလွန်းသော တစ်ကောသခွဲ (= အလံတစ်ထောင်) ခန့် အတွင်း၌တည်ရှိသော ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သပ္ပာယ်မျှတအောင် ရလွယ်သော ဆွမ်းရှိသော ဆွမ်းခံရွာကား သပ္ပာယ်ဖြစ်သောတော်မှန်ကောင်းမွန်သည့် ဆွမ်းခံရွာပင် ဖြစ်သည်။ ပြောင်းပြန်အားဖြင့် သပ္ပာယ် မဖြစ်သည့် ဆွမ်းခံရွာကို သိရှိပါလေ။ (ဝိသုဒ္ဓိ-၁-၁၂၄။)

၃။ ဘဿ = စကားပြောမှု

နတ်ရွာ မဂ် - ဖိုလ် - နိဗဇာန်တို့၏ တိုက်ရိုက် ဖီလာကန်.လန်.ဖြစ်သော တိရစ္ဆာနကထာ အမည်ရသော ကထာအမျိုးမျိုး၌ အကျုံးဝင်သော စကားသည်ကား ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်တို့ မပြောဆိုသင့်သော မလျော် မလျောက်ပတ်သော အသပ္ပာယ်စကား မည်၏။

၄။ သပ္ပာယ်ပုဂ္ဂလ - အသပ္ပာယ်ပုဂ္ဂလ

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် (၃၂)ပါးသော တိရစ္ဆာနကထာစကားကို ပြောဆိုလေ့ ပြောဟောလေ့ မရှိဘဲ ဝေးစွာရှောင်လျက် တရားနှင့် လျော်ညီသော ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် စပ်သော တရားစကားကိုသာ ပြောဆိုလေ့ရှိ၏။ သီလဂုဏ်သမာဂ္ဂုဏ် ပညာဂုဏ်တို့နှင့် ကုံလုံပြည့်စုံ၏။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကို အမှီပြု၍ မတည်ကြည်သေးသော စိတ်သည်တည်ကြည်လာ၏ (= မဖြစ်သေးသော သမာဓိသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏)။ တည်ကြည်ပြီးသော စိတ်သည်မူလည်းအထူးသဖြင့် မြဲမြံစွာ တည်ကြည်လာခြင်း သဘောရှိ၏(= ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော သမာဓိသည်မူလည်း အထူးသဖြင့်မြဲမြံစွာ တည်တံ့ခိုင်ခံ့လာ၏)။ ဤကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်မှီဝဲသင့်သော လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော သပ္ပာယ်ပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား သမာဓိကမ္မဋ္ဌာနိက ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။သမထ (= သမာဓိ) ကမ္မဋ္ဌာန်း၏မူလည်းကမ်းတစ်ဖက်သို့ ဆိုက်ရောက်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။

(၁၁)

ထိုကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကား ဤ ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အဖို့ ဧကန် မှီဝဲသင့်သော သပ္ပာယ်ပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား ကိုယ်လက်ကြံ့ခိုင်ရေးလုပ်ငန်း ခန္ဓာကိုယ် ဆူဖြိုးရန်မိမိကိုယ်ကို မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း၌ အလေ့အလာများ၏၊ မဂ်ဖိုလ်မှ ဖီလာကန်လန်ဖြစ်သော (၃၂)ပါးသော တိရစ္ဆာန်ကထာစကားကိုပြောဆိုလေ့ရှိ၏။ ဝမ်းဗိုက်ပြည့်အောင် အလိုရှိတိုင်း စားသုံး၍ ပက်လက်အိပ်သည့် ချမ်းသာ၊ စောင်းအိပ်သည့်ချမ်းသာ၊ မှိုန်းနေတတ်သည့် ချမ်းသာကို အစဉ်တစိုက် ကြိုးစားအားထုတ်လျက် နေထိုင်၏။ ထိုကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်ကား မမှီဝဲသင့်သော သပ္ပာယ် မဖြစ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတည်း။

၅။ ဘောဇန = အစာအာဟာရ

၆။ ဥတု = ရာသီဥတု

အချို့သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား ချိုသော အရသာရှိသော ဘောဇဉ်သည်လျော်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်၏။ သပ္ပာယ်ဖြစ်၏။ အချို့သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား ချဉ်သော အရသာရှိသော ဘောဇဉ်သည် လျော်လျောက်ပတ်ကောင်းမြတ်၏။ သပ္ပာယ်ဖြစ်၏။

(၁၂)
ကြိုတင်ဖြတ်တောက် လမ်းစဉ်ဖြောင့်

ပလီဗော

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ်)

(ဖြတ်တောက်ထားရမည့်ကိစ္စများ)

အာဝါသောစ ကုလံ လာဘော

ဂဏောကမ္မဉ္စ ပဉ္စကံ

အဒ္ဓါနံ ဉာတိ အာဗာဓော

ဂဇ္ဇော ဣဒ္ဓိတိ တေဒသ။

အာဝါသောစ-ခန်းတိုက် ပရိဂုဏ် အလုံးစုံသော
အရားခင်း၊ ကုလံ - အလုပ်အကျွေး အဆွေအမျိုးဟူသော
အိမ်နေလူငှင်း၊ လာဘော-ပစ္စည်းလေးရပ် လာဘ်သပ်ပကာငှင်း
ဂဏော-သုတ္တန္တိက စသော အဇ္ဈတိသိက အပေါင်းငှင်း၊ ပဉ္စမံ-
ငါးခုမြောက်သော၊ ကမ္မဉ္စ-နဝကမ္မငှင်း၊ အဒ္ဓါနံ-ခရီးသွားခြင်းငှင်း
၊ ဉာတိ-သာသနာမျိုးဆွေ အိမ်မျိုးဆွေငှင်း၊ အာဗာဓော-ကျင်နာခံခက်
နှိပ်စက်သော အနာငှင်း၊ ဂဇ္ဇော-ဆောင်ရွက် သင်ကြားအပ်သော
ကျမ်းဂန်ငှင်း၊ ဣဒ္ဓိ-ဝိပဿနာကို နှောက်ယှက် တတ်သော ကောက်နု
သူငယ်ကဲ့သို့ ပျက်စီးလွယ်သော ပုထုဇဉ်တန်ခိုးငှင်း၊ ဣတိ-
ဤသို့၊ တေ-ထိုပလီဗော တို့သည်၊ ဒသ-ဆယ်ပါးတို့တည်း။

(ပရမတ္ထသရူပဘေဒနီ)

(၁၃)

ဗုဒ္ဓညွှန်ပြ အာစရိယ

ဓမ္မဆရာ

(မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်)

ယော ဝေါ အာနန္ဒ မယာ ဓမ္မောစဝိနယောစ
ဒေသိတော ပညတ္တော သော ဝေါ မမစ္စယေနသတ္တာ

အာနန္ဒ- အာနန္ဒာ၊မယာ-ငါဘုရားသည်၊ဝေါ-သင်တို့၊အား၊
ယော ဓမ္မောစ -သုတ် အဘိဓမ္မာတရားတော်ကိုလည်းကောင်း၊
ဒေသိတော-ဟောတော်မူခဲ့ပြီ။ ဝိနယောစ-အကြင်ဝိနည်းပညတ်
တော်ကိုလည်း၊ ပညတ္တော-ပညတ်တော်မူခဲ့ပြီ၊သော-ထိုသုတ်
အဘိ ဓမ္မာ - ဝိ နည်း တရားတော် များ သည် ၊ မ မစ္စ ယေ န -
ငါဘုရားမရှိသည့်နောက်၌၊ ဝေါ-သင်တို့ ၊၏၊သတ္တာ-ဆုံးမတတ်
စွာဆရာဘုရားသည်၊ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပေလတ္တံ့ ။

ပုဂ္ဂလဆရာ

(ဝိသုဒ္ဓိအဋ္ဌကထာ)

ပိယော ဂရ ဘာဝနိယော ၊ ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော။

ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ ၊ နော စာဌာနေ နိယောဇယေ။

ပိယော-သီလရှိသည်ဖြစ်၍ ချစ်အပ်သည်၎င်း၊ဂရ-
ကျောက်ထီးအတူ အလေးမူအပ်သည်၎င်း၊ဘာဝနိယော ချီးမွမ်း
ထိုက်သည်၎င်း ၊ဝတ္တာစ-ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင် ဆိုဆုံးမချင်တတ် သည်၎င်း၊
ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ-သုတပြည့်စုံသဖြင့် သစ္စာ -

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စသည်နှင့်စပ်သော နက်နဲသော တရားစကားကို ကတ္တာ-ပြောဟောတတ်သည်၎င်း၊ အဋ္ဌာနေ-စီးပွားမရှိသည်၎င်း၊ နော စ နိယောဇေယ-သဒ္ဓါ စာဂ ဝီရိယ ဓိတိ သတိ ပညာတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ မယှဉ်စေတတ်။

ကိုယ်ကိုအပ်နဲ့ ဆရာထံ

(အဋ္ဌကထာ သင်္ဂဟ)(ပရမတ္ထသရူပဘောဒနီ)

ယထာပိ ကာသိကံ ဝတ္ထံ၊ သစေဒဒေယျ ဘိက္ခုနော။

သောမနဿံဝ ဇာယေယျ၊ ဒိသ္မာပိ ခဏ္ဍခဏ္ဍိကံ။

ဧဝံ နိယျာတိတတ္ထဿ၊ အာပါတေ ဘယဘောရဝေ။

ဘယံ တဿ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ နနု နိယျာတိတော ဣတိ။

ယထာပိ - ဥပမာကား၊ ကာသိကံ ဝတ္ထံ - အမြတ်အထွဋ် ကာသိ တိုင်း ဖြစ်အဝတ် ကို၊ ဘိက္ခုနော - သင်္ကန်းမရှိသော ရဟန်းအား၊ သစေဒဒေယျ - အာသာမတွယ် အကယ်ပေးလှူ ငြားအံ့၊ ခဏ္ဍခဏ္ဍိကံ - သင်္ကန်းစပ်အတိုင်း အပိုင်းပိုင်းအပြတ်ပြတ် ပြုသည်ကို၊ ဒိသ္မာပိ - မြင်သော်လည်း၊ သောမနဿ ဧဝံ - နှမြောမဲ့ကင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်သာလျှင်၊ ဇာယေယျ - ဖြစ်ရာ၏။ ဧဝံ - ဤနည်း အတူ၊ နိယျာတိ တတ္ထဿ - ဆရာသမား မြတ်ဘုရားအား စွန့်ထားအပ်နှင်းပြီးသောကိုယ်ရှိသော -

(၁၅)

တဿ-ထိုယောဂီအား၊ဘယဘောရဝေ-ကြောက်မက်စဖွယ်
ဘေးငယ် ဘေးကြီးသည်၊အာပါတေ-ထင်ရောက်လာလတ်သော်၊
နိယျာတိတောနနု-ဆရာသမား မြတ်ဘုရား၌စွန့်ထားအပ်နှင်းပြီး
မဟုတ်လော၊ဣတိ-ဤသို့နှလုံးပြု၍၊ဘယံ-ကြောက်လန့်ခြင်းသည်
နပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ်။

ကိလေသာအခြေအနေသုံးမျိုး

အနုသယကိလေသာ ၊ အစဉ်ကိန်းဝပ် ရှိနေတတ်
သိအပ်ကိလေသာ။

ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာ ၊ အကြောင်းဆုံကာ ထကြွလာ
သိပါကိလေသာ။

ဝိတိက္ကမကိလေသာ ၊ လွန်ကျူးလေက ထိန်းမရ
ဆိုးစွကိလေသာ။ (ဓမ္မောသဓ)

ပဟာနံ သုံးမျိုး (ပဟာန = ကိလေသာကိုပယ်နှုတ်မှု)

ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနဉ္စ နိဝရဏာနံ ပဌမံ ဈာန် ဘာဝယတော။

၁။ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ မှော်ရှိသော ရေ၌ ပစ်ချအပ်သော
အိုးကြောင့် မှော်၏ ကွာခြင်းရှဲခြင်းကဲ့သို့ လောကီဈာန် သမာဓိဖြင့်
နိဝရဏ၊ ဝိတက်၊ ဝိစာရ အစရှိကုန်သော ဈာန်သမာဓိ၏
ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို ခွာခြင်းသည် ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ
မည်၏။

၂။ တဒင်္ဂပဟာန် ညဉ့်အခါ၌ ထွန်းညှိအပ်သော ဆီမီးဖြင့် အမိုက်မှောင်၏ ပျောက်ခြင်းကဲ့သို့၊ ဝိပဿနာ၏အစိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သောထိုထိုဉာဏ်ဟူသောအကြောင်းတရားဖြင့်ဆန့်ကျင်ဘက် ပဋိပက္ခ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင် ထိုထိုပယ်သင့်ပယ်ထိုက်သော တရားကို ပယ်ခြင်းသည် တဒင်္ဂပဟာန် မည်၏။ ရှေးဦးစွာ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ (၂၀) ကို ပယ်၏။ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဖြင့် အကြောင်းမရှိဟု ယူသော အဟေတုကဒိဋ္ဌိ၊ ဗြဟ္မာ ဗိဿနိး ထာဝရဘုရားစသော ဖန်ဆင်းရှင်ဟူသော အကြောင်းရှိ၏ဟုယူသော ဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌိ၊ ယုံမှားခြင်း ကင်္ခါ ဝိစိကိစ္ဆာဟူသော အညစ်အကြေးကို ပယ်၏။ ကလာပသမ္မုသနဉာဏ်ဖြင့် “ငါ-ငါ့ဟာ” ဟု သင်္ခါရတရားအပေါင်းကို အပေါင်းအစုအလိုက် စွဲလမ်းခြင်းကို ပယ်၏။ မဂ္ဂါမဂ္ဂဝတ္ထာန မဂ် ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားသော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြင့် အရိယမဂ် မဟုတ်သည်၌ အရိယမဂ်ဟုဖြစ်သော သညာမှားကို ပယ်၏။ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ဥဒယကို ရှုမြင်ခြင်းဖြင့် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အတ္တသည်သေလျှင်ပြတ်၏ဟု စွဲယူသော အယူမှားကို ပယ်၏။ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ပျက်ခြင်း ဝယကို ရှုမြင်ခြင်းဖြင့် သဿတဒိဋ္ဌိ အတ္တသည် မြဲ၏။ သေလျှင် ပျက်စီးမှု မရှိဟု စွဲယူသော အယူမှားကို ပယ်၏။ ဘယတုပဋ္ဌာနဉာဏ်ဖြင့် ကြောက်အပ်သောသဘောရှိသော ပျက်ခြင်းဟူသော ဘေးဆိုးကြီးနှင့် တကွဖြစ်သော တေဘူမကသင်္ခါရတရားအပေါင်း၌ကြောက်အပ်သောသဘော မရှိဟု ဖြစ်သော အဘယသညာ သညာအမှားကို ပယ်၏။

သင်္ခါရတရားတို့၏အပျက်ကို ရှုမြင်တတ်သော အာဒိနဝါနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး၌ သာယာဖွယ် အသာဒ၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော မိစ္ဆာသညာ သညာမှားကို ပယ်၏။ သင်္ခါရတရားတို့၌ ငြီးငွေ့ရွံ့မှန်းမှု နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သံသရာဝဋ်၌ အလွန်မွေ့လျော်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော အဘိရတိသညာကို ပယ်၏။ မုဉ္ဇိတုကမ္ပတာဉာဏ်ဖြင့် သင်္ခါရတရားတို့မှ မလွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ကို ပယ်၏။ ပဋိသင်္ခါနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ပဋိသင်္ခါနုပဿနာဉာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မောဟကို ပယ်၏။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဖြင့် သင်္ခါရတရားတို့၌ လျစ်လျူ မရှု မငဲ့ကွက်ခြင်းအနုပေက္ခနသဘောကို ပယ်၏။ အနုလောမဉာဏ်ဖြင့် မဂ္ဂသစ္စာကို ရရှိခြင်း သိခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သင်္ခါရတရားတို့၌ နိစ္စ စသောအားဖြင့် စွဲလမ်းခြင်းကို ပယ်၏။ ဤသို့ ပယ်ခြင်းကား တဒင်္ဂပုဟာန် တဒင်္ဂအားဖြင့် ပယ်ခြင်းတည်း။

၃။ သမုစ္ဆေဒပုဟာန် မိုးကြိုးစက်ဝန်းသည် နှိပ်စက်အပ်သော မိုးကြိုးပစ်ခံရသော သစ်ပင်၏ တစ်ဖန်အသက်ရှင်လာခြင်းသည် မဖြစ်ပြန်သကဲ့သို့ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သံယောဇဉ် အစရှိကုန်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို နောင်တစ်ဖန် မဖြစ်သောအားဖြင့် အကြွင်းမဲ့ အမြစ်ပြတ် ပယ်သတ်ခြင်းသည် သမုစ္ဆေဒပုဟာန် မည်၏။

(၁၈)

ပရိညာ

ပရိညာယာတိ ဉာတပရိညာ တိရဏပရိညာ ပဟာနပရိညာတိ။

ဣမာဟိ တီဟိ ပရိညာဟိ၊ ပရိဇာနိတွာ။

ပိုင်းခြား၍သိခြင်း ၊ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိခြင်း။

ပရိညာ(၃)ပါး၏သဘောမှာ -

၁။ ဉာတပရိညာ -

တတ္ထ ကတမာ ဉာတပရိညာ၊ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပရိဇာနာတိ၊
အယံ ရူပက္ခန္ဓော။ ပ။ အယံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော ဣမာနိ တေသံ
လက္ခဏရသ ပစ္စုပ္ပန်န ပဒုဋ္ဌာနာတိ၊ အယံ ဉာတပရိညာ။

ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ လက္ခဏာသဘာဝများနှင့် ကြောင်းကျိုး
ဆက်စပ်မှုကို ပိုင်းခြား သိမြင်ခြင်း ။

၂။ တိရဏပရိညာ

ကတမာ တိရဏပရိညာ
ဧဝံ ဉာတံ ကတွာ ပဉ္စက္ခန္ဓေ တီရေသု အနိစ္စတော ဒုက္ခတော
ရောဂတောတိဒ္ဓါစတ္တာလီသာယ အာကာရေဟိ၊
အယံ တိရဏပရိညာ။

ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ မမြဲသဘော ဆင်းရဲ၍ ကျေနပ်ဖွယ်
ကင်းသောသဘောနှင့်အနှစ်သာရကင်းမဲ့ခြင်းသဘော တို့ကို ပိုင်းခြား
သိမြင်ခြင်း။

၃။ ပဟာနပရိညာ

ကတမာ ပဟာနပရိညာ၊ဧဝံ တီရယိတွာ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ပဉ္စသု
ခန္ဓေသု ဆန္ဒရာဂံ ပဟေတိ အယံ ပဟာနပရိညာ။

ခန္ဓာငါးပါး၌တွယ်တာ တပ်မက်မှုကို ပယ်ခွာခြင်းဟူသော
ပိုင်းခြားသိမြင်ခြင်း။

သံယောဇဉ်ဆယ်ပါး(အဘိဓမ္မ)

ကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ဘဝရာဂသံယောဇဉ်၊ပဋိဃသံယောဇဉ်၊
မာနသံယောဇဉ်၊ဒိဋ္ဌိသံယောဇဉ်၊သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇဉ်၊ဝိစိကိစ္ဆာ
သံယောဇဉ်၊ဣဿာသံယောဇဉ်၊မစ္ဆရိယသံယောဇဉ်၊အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်။

ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်းဆယ်ပါး

အရောင်၊ပီတိ၊ပဿဒ္ဓိနှစ်ဖြာ၊သဒ္ဓါဝီရိယ၊သုခဗုဒ္ဓိ၊နိကန္တိနှင့်
သတိ၊ ဥပေက္ခာ၊ဤဆယ်ဖြာ၊မှတ်ပါအန္တရာယ်။
(လယ်တီ ပရမတ္ထသံခိပ်)

ဝိပဿနုပက္ကိလေသ(ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်း)

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်စ ကာလ၌ ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်အား
၁၀-ပါးသော ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း တရားတို့သည်
ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်အား ဖြစ်တတ်သည်၊ မဖြစ်တတ်
သည်ကို အောက်ပါ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဖြင့် သိအပ်၏။

ဝိပဿနုပက္ခိလေသာ ဟိ ပဋိဝေဓပုတ္တဿ အရိယ
သာဝကဿစေဝ ဝိပုဋ္ဌိပန္နကဿ စ နိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာနဿ ကုသီတ
ပုဂ္ဂလဿ နုပုဇ္ဇန္တိ။ သမ္မာပဋိပန္နကဿ ပန ယုတ္တပ္ပယုတ္တဿ
အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ ကုလပုတ္တဿ ဥပုဇ္ဇန္တိ ယေဝ။ (၂ - ၂၆၉)

ဝိပဿနုပက္ခိလေသာ- ဝိပဿနာ၏ ညစ်ညူးကြောင်း
တရားတို့သည်၊ ပဋိဝေဓပုတ္တဿ- မဂ် ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသော၊
အရိယသာဝကဿ စေဝ- အရိယာ သာဝကအား၎င်း၊
ဝိပုဋ္ဌိပန္နကဿ စ- မှားယွင်းစွာ ကျင့်သူအား၎င်း၊
နိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာနဿ စ- ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ချထားလျက် ရပ်နားနေသူ
အား၎င်း၊ ကုသီတပုဂ္ဂလဿ စ- ပျင်းပျင်းရိရိနှင့် ခပ်ပေါ့ပေါ့
အားထုတ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၎င်း၊ န ဥပုဇ္ဇန္တိ မဖြစ်ပေါ်ကုန်။
ပန၊ ဖြစ်ပေါ်တတ်သည်ကို ပြအံ့။ သမ္မာပဋိပန္နကဿ -
နည်းလမ်းမှန်စွာ အားထုတ်လျက်။ ယုတ္တပ္ပ ယုတ္တဿ၊ မပြတ်
မစဲအားထုတ်လျက်။ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်
သို့ရောက်၍ အာရဒ္ဓဝိပဿက မည်သော။ ကုလပုတ္တဿ၊
အမျိုးသား အမျိုးသမီး ယောဂီအား။ ဥပုဇ္ဇန္တိ ဧဝ၊ ဖြစ်ပေါ်ကုန်
သည်သာတည်း။

ဩဘာသေ စေဝ ဉာဏေ စ၊ ပီတိယာစ ဝိကမ္ပတိ။
ပဿဒ္ဓိယာ သုခေ စေဝ၊ ယေဟိ စိတ္တံ ပဝေတေ။ အဓိမောက္ခေ စ
ပဂ္ဂဟေ၊ ဥပဋ္ဌာနေ စ ကမ္ပတိ။ ဥပေက္ခာဝဇ္ဇနာယ စ၊ ဥပေက္ခာယ
နိကန္တိယာ။ (ပဋိသံ ၂၉၂)

ဩဘာသေ စေဝ၊ ဖြစ်ပေါ်သော အလင်းရောင်ကြောင့်၎င်း၊
ဉာဏေစ- အလွန် ထက်မြက်လျင်မြန်သော အသိဉာဏ်ကြောင့်၎င်း၊
ပီတိယာ စ- နှစ်သိမ့် အားရမှု၊ပီတိကြောင့် ၎င်း၊ စိတ္တံ-
မှတ်သိမှု၊ဘာဝနာစိတ်သည်၊ ဝိကမ္မတိ- လှုပ်ရှားပျက်စီးတတ်၏။

ပဿဒ္ဓိယာ စ၊ ကိုယ် စိတ် ငြိမ်းအေးမှုကြောင့်၎င်း၊ သုခေ
စေဝ- စိတ်ချမ်းသာမှု ဝမ်းသာမှုကြောင့်၎င်း၊ယေဟိ- ယင်း
အကြောင်း ၂-ပါးတို့ကြောင့်လဲ၊ စိတ္တံ- မှတ်သိမှု၊ဘာဝနာ
စိတ်သည်၊ပဝေဓတိ- လှုပ်ရှား ပျက်စီးတတ်၏။အဓိမောက္ခေ စ-
အလွန် ကြည်လင်သော သဒ္ဓါကြောင့်၎င်း၊ ပဂ္ဂဟေ စ- အထူး
ကြောင့်ကြ မစိုက်ဘဲ ညီမျှစွာ အားထုတ်မှု၊ဝီရိယကြောင့်၎င်း၊
ဥပဋ္ဌာနေ စ- အာရုံ၌ ပြေးဝင်၍ ပြေးဝင်၍ သွားသကဲ့သို့ ထင်သော
သတိကြောင့်၎င်း၊ ဥပေက္ခာ ဝဇ္ဇနာယ-အာရုံကို မရှာကြံရဘဲ
အညီအမျှ ဆင်ခြင်နိုင်သော အာဝဇ္ဇန်း ဥပေက္ခာနှင့် တကွဖြစ်သော၊
ဥပေက္ခာယစ- ဝိပဿနုပေက္ခာ ကြောင့်၎င်း၊ (ဥပေက္ခာ ဟူသော
ဥပတ္တိလေသသရုပ် တမျိုးထည်း ရစေရန် ဥပေက္ခာဝဇ္ဇနာယ-ပိုဒ်ကို
ဝိသေသနပြု၍အဓိပ္ပါယ်ထွ အနက်ပြန်သည်)။ နိကန္တိယာ စ-
ဝိပဿနာ၌ သာယာ ငြိကပ်မှု၊တဏှာကြောင့်၎င်း၊ စိတ္တံ၊
မှတ်သိမှု၊ဘာဝနာစိတ်သည်။ ကမ္မတိ- လှုပ်ရှား ပျက်စီးတတ်၏။

နိဝရဏတရားငါးပါး

ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ ၊ အရောင်ဆိုးထား ရေအလား ထင်ရှားမမြင်ပြီ
 ဗျာပါဒနိဝရဏ ၊ ဆူပွက်နေငြား ရေအလား ထင်ရှားမမြင်ပြီ
 ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ၊ ရေမှော်ဖုံးထား ရေအလား ထင်ရှားမမြင်ပြီ
 ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စနိဝရဏ ၊ လှိုင်းထလှုပ်ရှား ရေအလား ထင်ရှားမမြင်ပြီ
 ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ ၊ အမှောင်ဖုံးထား ရေအလား ထင်ရှားမမြင်ပြီ
 (ဓမ္မောသဓ)

ဈာန်အင်္ဂါငါးပါး

နိဝရဏဆန့်ကျင် ဤငါးအင် ခေါ်တွင်မြတ်ဈာန်
(ကာမာဒိ ပဋိပက္ခတော ဈာန်)
 နိမိတ်ပေါ်တွင် စိတ်ကိုတင် ခေါ်တွင်ဝိတက္ကာ
(ဝိတက္ကာ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဋိပက္ခော)
 အာရုံဆင်ခြင် သုံးသပ်လျှင် ခေါ်တွင်ဝိစာရာ
(ဝိစာရာ ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဋိပက္ခော)
 နှစ်သက်ကျေနပ် ပီတိမှတ် ပေါ်တတ်ဤနေရာ
(ပီတိ ဗျာပါဒဿ ပဋိပက္ခော)
 ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာ ပေါ်လို့လာ သုခဝေဒနာ
(သုခံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ပဋိပက္ခော)
 ငြိမ်သက်တည်စွာ ဧကစာ ပေါ်လာဧကဂ္ဂတာ
(သမာဓိ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဋိပက္ခော)၊(ဓမ္မောသဓ)

(၂၃)
ပီတိ (၅)မျိုး

ခုဒ္ဒိကာပီတိ ခန္ဓာကိုယ်၌ကြက်သီးမွေးညင်း ထခြင်းမျှ
ကိုသာလျှင်ပြုလုပ်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော ပီတိ။

ခဏိကာပီတိ လျှပ်စစ် ပြက်သည်နှင့် တူသော ခဏခဏ
ဖြစ်၍ ခဏခဏ ပျက်သော ပီတိ။

ဩက္ကန္တိကာပီတိ လှိုင်းတံပိုးသည်သမုဒ္ဒရာကမ်းသို့
သက်ရောက်၍သက်ရောက်၍ပျက်သကဲ့သို့ တစ်ကိုယ်လုံးသို့လွှမ်းမိုး
သကဲ့သို့ သက်ရောက်၍သက်ရောက်၍ပျက်သောပီတိ။

ဥဗ္ဗေဂါပီတိ ဤပီတိကား သန်မာ အားရှိ၏။ ထိုပီတိ
ကိန်းဝပ်ရာခန္ဓာကိုယ်ကိုအထက်သို့ပျံတက်သည်ကိုပြု၍ကောင်းကင်၌
လေခတ်သော ဝှမ်းပုံကဲ့သို့ခုန်လွှားပျံတက်စေခြင်း အတိုင်းအရှည်သို့
ရောက်စေသော ပီတိ။

ဖရဏာပီတိ ဥဗ္ဗေဂါပီတိထက်ကြာရှည်စွာ တစ်ကိုယ်လုံး၌
မွန်မြတ်သောပဏိတ စိတ္တဇရုပ်တို့ကိုပျံ့နှံ့ စိမ့်ဝင်စေသော ပီတိ။

ပမာတူစွာ ဤခန္ဓာ

(ပရမတ္ထသရူပဘေဒနိ)

ဖေဏပိဏ္ဍောပမံ ရူပံ ၊ ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဇ္ဇောပမာ ။

မရိစိက္ခပမာ သညာ သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ ။

မာယူပမာနံ ဝိညာဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ သာရဒသိနာ ။

ရူပံ-ဘူတရုပ်လေးခု၊ စတုဝိသာ၊ ဥပါဒါဟု၊ အဋ္ဌာဝိသာ၊
ရုပ်စုမျှလျက်၊ ပါဟစွဲငုပ်၊ ဤကိုယ်ပုပ်သည်၊ ဖေဏပိဏ္ဍောပမံ-
ပထဝီထင်းချောင်း၊ ပျောင်းအိအာပေါ၊ တေဇောချမ်းပူ၊ လူလူလွင်ထ၊
ဝါယောမှသည်၊ စသည်များမြောင်၊ တောင်မျှတရှိ၊ ကြီးဘိတမူ၊
သုံးယူမဖြစ်၊ အနှစ်မရှိ၊ အကာတိသာ၊ ပစ်စရာသည်၊
ပမာရေမြှုပ်နှင့်တူ၏။

ရူပံ ဤရုပ် ရေမြှုပ်သဏ္ဍာန်

အနိစ္စဘဲ မမြဲအမှန်

ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်

အနတ္တ မှတ်ကြဇဝကန်။

ဝေဒနာ၊ မျက်စိ အာရုံ၊ နားအာရုံနှင့်၊ အာရုံရသာ၊
ခံစားပါလည်း၊ အရာမရောက်၊ ခါခါပျောက်သည်၊ ခြောက်ပါးသော
ဝေဒနာအစုသည်၊ ပုဗ္ဗုဋ္ဌောပမာ-ဆင်းရဲ ချမ်းသာ၊ ရံခါလျစ်လျူ၊
ဆူလည်း ရုတ်ရက်၊ လျင်စွာပျက်၍၊ သုံးကွက်သုံးရာ၊ မထင်လာသည်၊
ပမာရေပွက်နှင့်တူ၏။

ဝေဒနာစက် ရေပွက်ပုံဟန်

အနိစ္စဘဲ မမြဲအမှန်

ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်

အနတ္တ မှတ်ကြဇဝကန်။

သညာ-ဣတ္ထိ ပုရိသ၊ သတ္တဇီဝါ၊ ထင်မှတ်ပါလည်း၊
မှတ်ရာမမြဲ၊ အထင်လွဲသောသညာအစုသည်၊ မရီစိကူပမာ-
ရေဟု ထင်မှတ်၊ ကြိုးပမ်းလတ်၍၊ တမတ်မားမား၊
လိုက်လေငြားလည်း၊ တောသားသမင်၊ မောဟိုက်သွင်သို့၊
ဝိညာဉ်ဇီဝ၊ သတ္တဆိတ်ညံ၊ ပဉ္စကံကို၊ အဟံ မမ၊ ထင်မှားရအောင်၊
များလူဘောင်ကို၊ ရုပ်ဆောင်လှည့်ပတ်၊ အတွေးကပ်သည်၊ တံလျှပ်နှင့်
ပမာတူ၏။

သညာအမှတ် တံလှုပ်ပုံဟန်
အနိစ္စဘဲ မမြဲအမှန်
ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်
အနတ္တ မှတ်ကြဇဝကန်။

သင်္ခါရာ-ဝိတက် ဝိစာရ၊ ဖဿမှသည်၊ စ၍ရေတွက်၊ နှစ်
မဘက်သည်၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာအပေါင်းတို့သည်၊ ကဒလူပမာ-
အနှစ်တွေ့နိုး၊ အားအင် ကြိုး၍၊ အကျိုးတလျောက်၊
ထက်အောက်တွင်းပြင်၊ ရှာသော်လျှင်လည်း၊ တပင်လုံးသာ၊
ကုန်လေပါသည်၊ အကာလုံးလုံး၊ အနှစ်သုဉ်းသည်၊
ငှက်ပျောတုံးနှင့်ပမာတူကုန်၏။

ငှက်ပျောတူစွာ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ
အနိစ္စဘဲ မမြဲအမှန်
ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်
အနတ္တ မှတ်ကြဇဝကန်။

ဝိညာဏ်-စက္ခု သောတ၊ ဃာန ဇိဝှာ၊ ကာယာနုလုံး၊
လက်ကသုံး၌၊ မှီအုံးခိုနေ၊ လူကိုမွှေသည်။ ခြောက်ထွေသော
ဝိညာဏ်အစုသည်၊ မာယူပမာနံ-ကျောက်အိုင်ခဲကို၊ ဖောက်လှဲပြုပြင်၊
ရွှေစင်မြသား၊ ပတ္တမြားအယောင်၊ ဟန်ဆောင်ပြုလုပ်အပ်သည်။
မျက်လှည်၊ ရုပ်နှင့်ပမာတူ၏။

မျက်လှည်အလား သိမှားဝိညာဏ်
အနိစ္စဘဲ မမြဲအမှန်
ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်
အနတ္တ မှတ်ကြဇဝကန်။

ဣတိ-ဤသို့၊ သာရဒဿိနော-အနှစ်ကို မြင်သိသော
ပညာရှိသည်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ -ရှုအပ် ရှုသင့် ရှုထိုက်၏။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး

သက္ကာယကို ဘုရားဟောတော်မူပုံ(သံယုတ်ပါဠိ (၁၂၉)

ကတမော စ ဘိက္ခဝေ သက္ကာယော၊ ပဉ္စုပါဒါ
နက္ခန္ဓာတိ သဝစနီယံ။ ကတမေ ပဉ္စ၊ သေယျထိဒံ၊
ရူပပါဒါနက္ခန္ဓော ။ပ။ ဝိညဏုပါဒါနက္ခန္ဓော။ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ
သက္ကာယော။

ဘိက္ခုဝေ ရဟန်းတို့၊ သက္ကာယော-သက္ကာယဟူသည်။ ကတမော စ အဘယ်ပါနည်းဟူမူ၊ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာတိ-ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ဟူ၍၊ ဝစနိယံဖြေဆိုအပ်သည်။ အဿဖြစ်ရာ၏။ ကတမေ ပဉ္စ အဘယ်ငါးပါးတို့နည်းဟူမူ၊ သေယျထိဒံ ဤငါးပါး၏ သရုပ်မှာ၊ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓော-ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာက တပါးစသည်ဖြင့် နည်းတူပင် ဟောထားပါသည်။

သက္ကာယဆိုတာ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း တွေ့ထိတိုင်း ကြံသိတိုင်းထင်ရှားတွေ့နေရတဲ့ရုပ်နာမ်တရားတွေပါဘဲ။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ မသိယင် အဲဒီရုပ်နာမ်တွေကိုအမြဲတည်နေတယ်လို့လဲထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြ၏။ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ် လှပတယ်လို့လဲ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေကြ၏။

အသက်ရှင်နေတဲ့အတ္တကောင် ငါကောင် သူကောင်လို့လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြ၏။ ထိုသို့ထင်မှတ်စွဲလမ်းအပ်သောကြောင့် အဲဒီထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တာဖြစ်၏။

ဥပါဒါန-ဥပါဒါန်ဆိုတာ စွဲလမ်းတတ်တဲ့ တရား၊ သုတ္တန်ဒေသနာမှာခန္ဓာငါးပါး စွဲလမ်းတဲ့ ဥပါဒါန်ကို ဆန္ဒရာဂလို့သာ ပြဆိုထားသည်။ လိုချင် နှစ်သက် တပ်မက် သာယာပြီး စွဲလမ်းတဲ့တဏှာလို့ ဆိုလိုပါသည်။

အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်လာ

စွဲလမ်းတတ်တဲ့ ဥပါဒါန် (၄)ပါး

(၁) ကာမုပါဒါန်က တပါး၊

(၂) ဒိဋ္ဌုပါဒါန်က တပါး၊

(၃) သီလဗ္ဗတုပါဒါန်က တပါး၊

(၄) အတ္တဝါဒုပါဒါန်က တပါး။

(၁) ကာမုပါဒါန်ဆိုတာ လိုချင်စရာကို လိုချင်နှစ်သက်တဲ့ တဏှာဘဲ၊ အဲဒါဟာ ဆန္ဒရာဂ ဆိုတာနဲ့ အတူတူပါဘဲ။

(၄) အရ အတ္တဝါဒုပါဒါန် ဆိုတာကတော့ ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို အတ္တကောင် ငါကောင် သူကောင်လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းတဲ့ ဒိဋ္ဌိပါဘဲ။

(၃) အရ သီလဗ္ဗတုပါဒါန် ဆိုတာကတော့ သီလ သမာဓိ ပညာဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမပါပဲ အလေ့အကျင့် တမျိုးမျိုးဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်းမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတဲ့ အကျင့်ဆိုင်ရာ အယူမှားပါဘဲ။ ဘယ်လိုလဲဆိုယင် ဂင်္ဂါမြစ်ရေဖြင့် ရေချိုးရုံနဲ့ အကုသိုလ်အပြစ်ကင်းပြီး ချမ်းသာ သွားနိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာ၊ အဝတ်မဝတ်ပဲ အစားမစားပဲ ကျင့်ရုံနဲ့ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယူဆတာ၊ ဗြဟ္မာစသည်ကို ကိုးကွယ်နေရုံနဲ့ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယူဆတာ၊ အကုသိုလ်စိတ် မဖြစ်ရအောင် ဆင်ခြင်နေရုံမျှနဲ့၊ သို့မဟုတ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အကုသိုလ်စိတ်ကို ဆင်ခြင်ပြီး ပယ်ရုံမျှနဲ့၊ သို့မဟုတ် စိတ်ကို -

ငြိမ်းအေးရာ ပို့ထားရုံမျှနဲ့ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာ၊ အတိုချုပ်အားဖြင့် ပြောရလျှင် အရိယမဂ်ဖိုလ် ရအောင် ဝိပဿနာမရှုပဲ အကျင့်တမျိုးမျိုးဖြင့် ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာ ဟူသမျှဟာ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်ဘဲ။

(၂) အရ ဒိဋ္ဌပါဒါန် ဆိုတာကတော့ ယခုပြောခဲ့တဲ့ အတ္ထိဋ္ဌိ သီလဗ္ဗတဒိဋ္ဌိတို့မှ တပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသမျှကို ဒိဋ္ဌပါဒါန်လို့ ဆိုတာပါဘဲ။ အဲဒါကတော့ ကံကံ၏အကျိုးမရှိဘူးလို့ ယူဆတာ၊ သေပြီးယင် ဘာမျှမရှိတော့ဘူးလို့ ယူဆတာ၊ အတ္တကောင်က ဘယ်တော့မှ မပျက်ပဲ အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့ ယူဆတာဒီလိုအယူအစွဲတွေပါဘဲ။ အဲဒီဥပါဒါန်(၄)-ပါးထဲမှာ အမှတ် (၁) ကာမုပါဒါန် ဆိုတာက တဏှာစွဲဘဲ၊ ကျန်တဲ့ ၃-ပါးက ဒိဋ္ဌိစွဲချည်းဘဲ။ အကျဉ်းအားဖြင့်စွဲလမ်းမှုဟာ တဏှာနဲ့ဒိဋ္ဌိ ၂-ပါးပါဘဲ။ အဲဒီ ၂-ပါးထဲက တဏှာဖြင့် စွဲလမ်းရာမှာ ဒိဋ္ဌိဖြင့် စွဲလမ်းမှုလဲ ပါဝင်တာပါဘဲ။ မြင်ဆဲခဏ၌မျက်စိ ရှိလို့လဲ မြင်တယ်၊ မြင်စရာအဆင်းရှိလို့လဲ မြင်တယ်၊ အဲဒီတော့ မျက်စိရုပ်လဲ ထင်ရှားရှိနေတာဘဲ။ မြင်ရတဲ့အဆင်းလဲထင်ရှားရှိနေတာဘဲ။ အဲဒီမျက်စိနဲ့ အဆင်းက ထင်ရှားရှိနေတဲ့ ရုပ်တရားဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ မြင်သိတာကလဲ ထင်ရှားရှိနေတာဘဲ။ မြင်သိယင် မြင်လို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာလဲ ထင်ရှားရှိနေတာဘဲ။ အဲဒါက အကောင်းအဆိုးကို ခံစားမှုဝေဒနာဘဲမြင်လို့ ကောင်းမကောင်း ဆိုတဲ့ ခံစားမှုထဲမှာ မကောင်းမဆိုး အလယ်အလတ်လဲ ပါပါတယ်။

များသောအားဖြင့်မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ထင်ရှားနေတဲ့
 ခံစားမှုဟာ အဲဒီမကောင်းမဆိုး ခံစားမှုကပဲ များပါတယ်။
 နောက်ပြီးတော့ မြင်ရတဲ့အဆင်းကို မှတ်သားတာလဲ
 ထင်ရှားရှိနေတာဘဲ။ အဲဒါက သညာဘဲ။ နောက်ပြီးတော့
 မြင်မှုကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာနှလုံးသွင်းတာလဲ
 ထင်ရှားရှိတာပဲ။ အဲဒါတွေက စေတနာနဲ့ မနသိကာရ ဆိုတဲ့
 သင်္ခါရတွေဘဲ။ မြင်သိရုံမျှ သဘောကတော့စိတ်ဝိညာဏ်ဘဲ။
 အဲဒါတွေဟာ မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ထင်ရှားရှိနေတဲ့ ရုပ်ဝေဒနာ သညာ
 သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးတွေဘဲ။ မြင်ဆဲ၌ ထင်ရှားရှိသော
 ဤရုပ်နာမ် ခန္ဓာငါးပါးကို သက္ကာယဟု ခေါ်သည်။ ဝိပဿနာရှုမှု
 မရှိသော ပကတိ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အဆင်းကောင်းကို မြင်ရတဲ့အခါ
 မြင်ရတဲ့အဆင်းကိုလဲ နှစ်သက်သာယာပြီး စွဲလမ်းနေကြတယ်။
 အဲဒါက တဏှာဖြင့် စွဲလမ်းတာဘဲ။ မိန်းမဘဲ ယောက်ျားဘဲလို့လဲ
 ထင်မှတ်ပြီး စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အဲဒါက ဒိဋ္ဌိဖြင့် စွဲလမ်းတာပဲ။
 မျက်စိကြည်တာ ကောင်းတာကိုလဲ သာယာနှစ်သက်ပြီး
 စွဲလမ်းတယ်။ တဏှာစွဲဘဲ။ ငါအနေဖြင့်လဲ စွဲလမ်းတယ်။ ဒိဋ္ဌိစွဲဘဲ။
 ထို့အတူပင် မြင်လို့ ကောင်းတာကိုလဲ နှစ်သက်သာယာပြီး
 စွဲလမ်းတယ်။ မြင်လို့မကောင်းယင်လဲ ကောင်းတာကို မြှော်လင့်
 တောင့်တပြီး စွဲလမ်းတယ်။ တဏှာစွဲဘဲ။ အဲဒီမြင်လို့ ကောင်းတာ
 မကောင်းတာကိုငါလို့လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်ဒိဋ္ဌိစွဲဘဲ။ မြင်ရတာကို
 မှတ်သားမိတာလဲ နှစ်သက်စွဲလမ်းတယ်။ တဏှာစွဲဘဲ။ အဲဒီ
 မှတ်မိတာကို ငါလို့လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်။ ဒိဋ္ဌိစွဲဘဲ။
 ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ကြည့်မိတာ နှလုံးသွင်းမိတာကိုလဲ

နှစ်သက်စွဲလမ်းတယ်၊ တဏှာစွဲဘဲ၊ အဲဒါကို ငါလိုလဲ
ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်၊ ဒိဋ္ဌိစွဲဘဲ၊ မြင်သိတာကိုလဲ
နှစ်သက်စွဲလမ်းတယ်၊ တဏှာစွဲဘဲ၊ ငါကမြင်တယ်လိုလဲ
ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်၊ ဒိဋ္ဌိစွဲဘဲ၊ ဒါတွေက မြင်ရာမှာ တဏှာဖြင့်
ဒိဋ္ဌိဖြင့် စွဲလမ်းပုံတွေပါဘဲ၊ ပကတိလူတွေဟာ မြင်တိုင်း
မြင်တိုင်းဒီလိုပုံနည်းဖြင့် စွဲလမ်းနေကြတာဘဲ၊ အဲဒီလို
စွဲလမ်းနိုင်သောကြောင့် အဲဒီ မြင်ဆဲမှာထင်ရှားတဲ့ရုပ်နာမ်တွေကို
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ဆိုရတာဘဲ၊ ကြားဆဲ စသည်မှာလဲ
စွဲလမ်းပုံတွေကတော့ နည်းတူပါဘဲ။

တညေဝ နုခေါ အယျေ ဥပါဒါနံ တေ
ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဥဒါဟု အညတြ ပဉ္စဟုပါဒါနက္ခန္ဓေဟိ ဥပါဒါနံ။

အယျေ-အရှင်မဓမ္မဒိန္နာ၊ တညေဝ ဥပါဒါနံ-
ထိုစွဲလမ်းတတ်သော ဥပါဒါနံသည် ပင်လျှင်၊ တေ
ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာနုခေါ-ထို ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့
ဖြစ်ကြပါသလော၊ ဥဒါဟု-ထိုသို့မဟုတ်လျှင်၊ ဥပါဒါနံ-ဥပါဒါနံသည်၊
ပဉ္စဟုပါဒါနက္ခန္ဓေဟိ အညတြ-ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့မှတစ်ပါး
တခြား အလွတ်တရား ဖြစ်ပါသလော။

န ခေါ အာဂုသော ဝိသာခ တညေဝ ဥပါဒါနံ
တေပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ နာပိ အညတြ ပဉ္စဟုပါဒါနက္ခန္ဓေဟိ ဥပါဒါနံ။

ယော ခေါ် အာဂုသော ဝိသာခ ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု ဆန္ဒရာဂေါတံ တတ္ထ ဥပါဒါနံ။ အာဂုသော ဝိသာခ ဒါယကာ ဝိသာခ၊

တညေဝ ဥပါဒါနံ ထိုဥပါဒါနံသည်ပင်လျှင်၊ တေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ထိုငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့သည်၊ နခေါ-မဟုတ်ကြပါ။ ဥပါဒါနံ ဥပါဒါနံသည်၊ နာပိ ပဉ္စဟိ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေဟိ အညတြ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့မှ တခြားတပါး အလွတ်တရားလဲ မဟုတ်ပါ။ အာဂုသော ဝိသာခ ဒါယကာ ဝိသာခ၊ ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓေတို့၌၊ ယော ဆန္ဒရာဂေါအကြင် လိုချင်တပ်မက်မှု ဆန္ဒရာဂရှိပါသည်။ တံ ထိုလိုချင်တပ်မက်မှု ဆန္ဒရာဂသည်၊ တတ္ထ ထို ခန္ဓာငါးပါး၌၊ ဥပါဒါနံစွဲလမ်းမှု ဥပါဒါနံ ဖြစ်ပါသည်။ (စူဠဝေဒလ္လသုတ်)

(ဥပ-အလွန်အကဲ၊ အာဒါန-ယူခြင်း) ဥပါဒါန (အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်)

လောကီလောကုတ် မယုတ်မကြွင်း ခန္ဓာတွင်း၌ သိမ်းသွင်း၍ယူ ပြတော်မူ မှတ်ယူခန္ဓာဒေသနာနည်း။ ဝိပဿနာ ရှုဖို့ငှာလျှင် ဥပါဒါနက် လောကီတွက် သက်သက် ဟောရပြန်သတည်း။

ပညတ်

ပညပနံ ဝေါဟရဏံ ပညတ္တိံ ၊ ခေါဝေါခြင်းကို ပညတ်ဆို
နဂိုမရှိပါ ။ (ဓမ္မောသဓ)

လောက သင်္ကေတ သိဒ္ဓတ္ထာအဝိဇ္ဇာမာနောပိ
ဝိဇ္ဇာမာနာဝိယပညပီယတိ ဝေါဟရီယတိတိ ပညတ္တိံ
အဦးလူသား မှတ်အသားဖြင့် ထင်ရှားမရှိ ရှိသိပမာ
ခေါဝေါကာ ဖြစ်လာပညတ္တိံ။(ဓမ္မောသဓ)

ပညတ်မပယ်ရခြင်းအကြောင်း(၈)ပါး

- (၁)ဟိရောတ္တပ္ပ၊(၂)ကမ္မဿကတာ၊(၃)ပဋိကာရံ၊(၄)ပဉ္စန္ဒရိယ၊
 - (၅)ပုဗ္ဗေနိဉာဏံ၊(၆)လျှင်ယုတ်မြတ်၊(၇)ပညတ်မပယ်၊(၈)မေတ္တာဝယ်ကျိုး၊
- ဤ (၈)မျိုးကြောင့်၊ခေါ်ရိုးသမုတိ၊
သစ္စာရှိကို၊မုနိရှင်ချစ်၊ဟောဖော်လှစ်သည်၊
စင်စစ်နောက်လာမှတ်ရန်တည်း။(ဓမ္မောသဓ)

ပရမတ်

ပရမာနံ အတ္ထော ပရမတ္ထော ၊
မြတ်သောသူများ၊ အာရုံကား၊ တရားပရမတ်။(ဓမ္မောသဓ)

မဖောက်မပြန်၊ မှန်ကန်တည့်မတ်၊ ဂုဏ်အမြတ်
ပရမတ်ဟုခေါ်။

စိတ်,စေတသိက်,ရုပ်နိဗ္ဗာန်အား, ခွဲ၍ထား, လေးပါး
ပြားဘိသော်။(ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ)

စိတ်ပရမတ် ခန္ဓာခါတ် ဝိညာဏဟုမှတ်။စေတသိက်မှာ ဝေဒနာနှင့်
သညာသင်္ခါရ ပါဝင်ကြ ဓမ္မခန္ဓာမှတ်။ရူပက္ခန္ဓာ ရုပ်ဆိုတာ
သေချာတွဲ၍မှတ်။ခန္ဓာမရှိ ငြိမ်းအေးဘိ သန္တိသုခဓာတ်။ (ဓမ္မောသဓ)

ဝိပဿနာ၏အာရုံ

သစ္စံ ဂယုတိ ပုဗ္ဗဘာဂေဘာဝနာယ ဝဗ္ဗမာနာယ
ပညတ္တိံ * သမ္မတိက္ကမိတွာ သဘာဝေယေဝ ဌာတိ။
(ဝိပဿနာတက္ကသိုလ်ကျမ်းကြီး)

ရေလိုရာဝယ် ခွက်နှင့်သယ် ခွက်ထည်မကင်းသာ။
ရေပရမတ် ခွက်ပညတ် ယူမှတ်စမှာမကင်းသာ။
ရေကိုရက ခွက်ပစ်ကြ မိကလိုတာရေကိုပါ။
ဘာဝနာထက်သန် သဘောမှန်ကို ရေလိုရကာ
တည်၍လာသော် ခွက်ခေါ်ပညတ် ပယ်စွန့်အပ်
ပရမတ်ကိုသာရှုရမှာ။(ဓမ္မောသဓ)

ပညတ္တိံ ဌပေတွာ အနိစ္စာဒိ အာကာရေနဝိဝိဒံ ပဿတီတိ
ဝိပဿနာ။(ဝိသုဒ္ဓိမဂ်)

ပညတ်ပယ်ခွါ မမြီတာအစ ဆင်းရဲလှစွာ ငါမပါမှုထူးစွာရှု
ခေါ်မှုဝိပဿနာ။ (ဓမ္မောသဓ)

(၃၅)
သက္ကာယ

(စူဠဝေဒလ္လသုတ်)

သက္ကာယော သက္ကာယောတိ အယျေ ဝုစ္စတိ၊

ကတမော နုခေါ အယျေ သက္ကာယော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ။

အယျေ အရှင်မဓမ္မဒိန္နာ၊ သက္ကာယော သက္ကာယောတိ-
သက္ကာယ သက္ကာယဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ပြောဆို ခေါ်ဝေါ်အပ်၏။ ဝါ-
ပြောဆို ခေါ်ဝေါ် နေကြပါသည်။ အယျေ အရှင်မဓမ္မဒိန္နာ၊ ကတမော
အဘယ်အရာ အဘယ်တရားကို သက္ကာယော သက္ကာယဟူ၍၊
ဘဂဝတာ-မြတ်စွာဘုရားက၊ ဝုတ္တော နုခေါ - ဟောအပ်
ပါသနည်း။

မည်သည်ဓမ္မ သက္ကာယ ဗုဒ္ဓဟောသနည်း?

ပဉ္စ ခေါ ဣမေ အာဝုသော ဝိသာခ

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာသက္ကာယော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ။

အာဝုသော ဝိသာခဒါယကာ ဝိသာခ၊

ပဉ္စ ငါးပါးကုန်သော၊ ဣမေ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-
ဤဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ကို၊ သက္ကာယော-သက္ကာယဟူ၍၊ ဝါ
ထင်ရှားရှိသော ရုပ်နာမ်အပေါင်းဟူ၍၊ ဘဂဝတာ ဝုတ္တော
မြတ်စွာဘုရားက ဟောအပ်ပါသည်။

ဥပါဒါနံ ငါးဝခနံ ဗုဒ္ဓံသက္ကာဟောသတည်း။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ

ကထံ ပနာယျေ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။

အယျေ-အရှင်မ ဓမ္မဒိန္နာ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည်၊ ငါ ထင်ရှားရှိသော ရုပ်နာမ်အပေါင်း၌ အတ္တကောင်ငါကောင်ဟု ထင်မှားသော အယူသည်၊ ကထံ ပန ဟောတိ အဘယ်သို့ ဖြစ်ပါသနည်း။

ဒိဋ္ဌိသက္ကာ ဖြစ်ပေါ်လာ ကြောင်းရာဘယ်သို့ နည်း။

ဣဓာဂုသော ဝိသာခ အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော အရိယာနံအဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ အရိယ ဓမ္မေ အဝိနီတောသပုဂ္ဂရိသာနံ အဒဿဝီသပုဂ္ဂရိသ ဓမ္မဿ အကောဝိဒေါသပုဂ္ဂရိသ ဓမ္မေအဝိနီတော ရူပံ အတ္တတော မသနုပဿတိ၊ ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ၊ အတ္တနိ ဝါ ရူပံ၊ ရူပသ္မိ ဝါ အတ္တာနံ၊ ဝေဒနံ အတ္တတောသမနုပဿတိ၊ ဝေဒနာဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ၊ သညံ....၊ သင်္ခါရေ...၊ ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ၊ ဝိညာဏဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ၊ အတ္တနိ ဝါ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာဏသ္မိ ဝါ အတ္တာနံ။ ဧဝံ ခေါ အာဂုသောဝိသာခ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။

အာဂုသော ဝိသာခ ဒါယကာ ဝိသာခ၊ ဣဓ လူအများဟု ဆိုအပ်သော ဤလောကထဲ၌၊ အသုတဝါ အကြား အမြင်မရှိသော၊ ပုထုဇ္ဇနော သူကန်းသဖွယ် အန္တပုထုဇဉ်သည်၊ အရိယာနံ အဒဿာဝီ အရိယာတို့ကို မသိမမြင်သေးသည် ဖြစ်၍၊ အရိယဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ-အရိယာ ဖြစ်ကြောင်းတရား၌ မကျွမ်းကျင်သေး မသိသေးသည် ဖြစ်၍၊ အရိယ ဓမ္မ အဝိနိတော အရိယာဖြစ်ကြောင်းတရား၌ မဆုံးမရသေးသည်ဖြစ်၍၊ သပ္ပရိသာနံ အဒဿာဝီအရိယာ သူတော်ကောင်းတို့ကို မသိမမြင်သေးသည် ဖြစ်၍၊ သပ္ပရိသဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ သူတော်ကောင်းတရား၌ မကျွမ်းကျင်သေး မသိသေးသည်ဖြစ်၍၊ သပ္ပရိသ ဓမ္မအဝိနိတော သူတော်ကောင်းတရား၌ မဆုံးမရသေးသည်ဖြစ်၍ ရူပံ ရုပ်ကို အတ္တတော အတ္တကောင် ငါကောင်ဟု သမနုပဿတိ ထင်မှတ်၏။

(ကြားမြင်မရှိ ထင်မှတ်မိ ဒိဋ္ဌိအတ္တငါစွဲကပ်)

(ဖောက်ပြန်ခံစား မှတ်သားပြုပြင် သိဝိညာဏ် ငါးအင်ခန္ဓာမှတ်)

(ထင်ရှားတရား မသိငြား ယူမှားဒိဋ္ဌိကပ်)

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နှစ်ဆယ်

- ၁။ ရုပ်ကို အတ္တကောင် ထင်တာက သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တပါး။
- ၂။ အတ္တကောင်မှာ ရုပ်ရှိတယ် ထင်တာက သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တပါး။
- ၃။ အတ္တကောင်၌ ရုပ်တည်နေသည် ထင်တာက သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တပါး။
- ၄။ ရုပ်ကိုယ်ထဲ၌ အတ္တကောင်တည်နေသည် ထင်တာက သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တပါး။ ဤသည်ကား ရုပ်ခန္ဓာနှင့် စပ်၍ အထင်မှားသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၄-ပါး ဖြစ်သည်။

ရုပ်ကိုငါထင် ငါတွင်ရုပ်ရှိ ထင်မိငါရုပ် တွင်ရုပ်ငါရှိ ယူမှား၏

ရုပ်နဲ့စပ်ပြီး အတ္တိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၄-ပါးဖြစ်သလိုပင် ဝေဒနာစသော နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးနဲ့ စပ်ပြီးတော့လဲ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပုံကို ၄-ပါးစီပင် ပြဆိုထားပါတယ်။ အာဂုသော ဝိသာခ ဒါယကာ ဝိသာခ၊ ဧဝံ ခေါ် ရုပ်နာမ်ကို အတ္တဟု ထင်မှတ်သည် စသည်ဖြင့် ပြဆိုခဲ့သော ဤပုံဤနည်းဖြင့်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ထင်ရှားရှိသော ရုပ်နာမ်အပေါင်း၌ အတ္တဟု ထင်မှားသော အယူသည်၊ ဟောတိ ဖြစ်ပါသည်။

ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်း

ခန္ဓာ အဝိဇ္ဇာ ဖဿောစ

သညာ တက္ကော အယောနိသော

ဒုမ္မိတ္တော ပရတော ယောသော

ဒိဋ္ဌိဌာနာနိ အဋ္ဌဓာ

(၃၉)

ခန္ဓာ၊ မသိ၊ တွေ့ထိ၊ မှတ်မှား၊ ကြံမှား၊ ယောနိ၊

မှားပေါင်းမိဆွေ၊ ဒေသနာမှား၊နာမိညားဟု၊

ဤရှစ်ခု၊ ဖြစ်မှုအခြေခံ။

(ဓမ္မောသဓ)

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကင်းပုံ

ကထံ ပနာယျေ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ န ဟောတိ။

အယျေ အရှင်မဓမ္မဒိန္နာ၊ကထံ - အဘယ်သို့လျှင်၊
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ - သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည်၊ န ဟောတိ ပန
မဖြစ်ပဲကင်းရှင်းပါသနည်း?

ဒိဋ္ဌိသက္ကာ မဖြစ်တာ ခြင်းရာဘယ်သို့နည်း?

ဣဓာဂုသော ဝိသာခ သုတဝါအရိယသာဝကော
အရိယာနံ ဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ အရိယ ဓမ္မေ
သုဝိနီတောသပ္ပုရိသာနံ ဒဿာဝီ သပ္ပုရိသ ဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ
သပ္ပုရိသ ဓမ္မေသုဝိနီတော န ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ၊
န ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ၊န အတ္တနိ ဝါ ရူပံ၊ န ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ၊
န ဝေဒနံ အတ္တတောသမနုပဿတိ...၊ န သညံ...၊ န
သင်္ခါရေ...၊ န ဝိညာဏံ...၊ နဝိညာဏသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ၊ ဧဝံ ခေါ
အာဂုသော ဝိသာခ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ န ဟောတိ။

အာဝုသော ဝိသာခဒါယကာ ဝိသာခ၊ ဣဓ
 ဤဘုရားသာသနာတော်၌၊ သုတဝါ-အကြားအမြင်နှင့်
 ပြည့်စုံသော၊ အရိယသာဝကော ဘုရားတပည့်
 အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရူပံ ရုပ်ကို အတ္တတော-အတ္တဟု၊ န
 သမနုပဿတိ-မထင်မှတ်။ အာဝုသော ဝိသာခဒါယကာ
 ဝိသာခ၊ ဣဓ-ဤဘုရားသာသနာတော်၌၊ အရိယာနံ ဒဿာဝီ-
 အရိယာတို့ကို သိမြင်သော၊ အရိယဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ-
 အရိယာတရား၌ ကျွမ်းကျင်သော၊ အရိယဓမ္မေ သုဝိနီတော-
 အရိယာတရား၌ ဆုံးမအပ်ပြီးဖြစ်၍ ကောင်စွာယဉ်ကျေးသော၊
 သပ္ပုရိသာနံ ဒဿာဝီ- အရိယာသူတော်ကောင်းတို့ကို
 သိမြင်သော၊ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ- သူတော်ကောင်းတရား၌
 ကျွမ်းကျင်သော၊ သပ္ပုရိသဓမ္မေ သုဝိနီတော -
 သူတော်ကောင်းတရား၌ ဆုံးမအပ်ပြီး ဖြစ်၍ကောင်းစွာ
 ယဉ်ကျေးသော၊ သုတဝါ-အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော၊
 အရိယသာဝကော အရိယာဖြစ်သော ဘုရားတပည့်သည်၊ ရူပံ-
 ရုပ်ကို၊ အတ္တတော အတ္တဟု၊ န သမ-နုပဿတိ-မထင်မှတ်ပေ။
 ဝါ တနည်းအားဖြင့်၊ အတ္တာနံ အတ္တကို၊ ရူပဝန္တံ ရုပ်ရှိသည်ဟု၊
 န-မထင်မှတ်ပေ။ ဝါ တနည်းအားဖြင့်၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ အတ္တနိ
 အတ္တ၌တည်သည်ဟု၊ န-မထင်မှတ်ပေ။ ဝါ တနည်းအားဖြင့်၊
 အတ္တာနံ အတ္တကို၊ ရူပသ္မိံ ရုပ်၌တည်သည်ဟု၊ န မထင်မှတ်ပေ။
 (ဝေဒနာစသည်မှာလဲ ပါဠိအနက်ကထပ်တူပါဘဲ၊ အစ ၄-ပုဒ်နှင့်
 နောက်ဆုံးတပုဒ်ကိုသာ ဖော်ပြမည်။) ဝေဒနံ ခံစားမှုဝေဒနာကို၊
 အတ္တတော-အတ္တဟု၊ နသမနုပဿတိ မထင်မှတ်ပေ။

သည့် မှတ်သားမှုသည်ကို၊ အတ္တတော-အတ္တဟု၊ န သမနုပဿတိ - မထင်မှတ်ပေ။ သင်္ခါရေစေတနာစသော သင်္ခါရတို့ကို၊ အတ္တတော-အတ္တဟု၊ န သမနုပဿတိ မထင်မှတ်ပေ။ ဝိညာဏံ စိတ်ဝိညာဏ်ကို၊ အတ္တတော-အတ္တဟု၊ န သမနုပဿတိ-မထင်မှတ်ပေ။ အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ ဝိညာဏသို့ စိတ်ဝိညာဏ်၌ တည်သည်ဟု၊ နမထင်မှတ်တော့ပေ။

အာဂုသော ဝိသာခဒါယကာ ဝိသာခ၊ ဧဝံ ခေါ်ဤပုံ ဤနည်းဖြင့်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၌ ထင်ရှားရှိသောရုပ်နာမ်အပေါင်း၌ အတ္တဟု ထင်မှားသော အယူသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်ပဲ ကင်းငြိမ်းပါသည်။

(ကြားမြင်ပြည့်စုံ ဓမ္မဂုဏ်မြင်

ကျွမ်းကျင်ဆုံးမ သာဝက အတ္တငါကင်းစင်)

(စူဠဝေဒလ္လသုတ်)

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ

သ-သန္ဓော သံဝိဇ္ဇမာနော၊ အထင်အရှားရှိသော။ ကာယ- ကာယောတိ သမူဟော၊ ပေါင်းစုထားသော။ သက္ကာယ- ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာငါးပါး။ သက္ကာယဟူသည် - ဥပါဒါနက္ခာငါးပါးတည်း။ ထင်ရှားရှိသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၌ အယူမှားမှု၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို မိမိကိုယ်ဟူ၍ မှားယွင်းစွာ မှတ်ယူခြင်းသည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိမည်၏။

(၄၂)

နာမရူပ ဝဝတ္ထာနေန သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ ပဟာနံ ဟောတိ။

နာမရူပ ဝဝတ္ထာနေန-နာမ်ရုပ်ကိုပိုင်းခြားနိုင်သဖြင့်၊
သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ -သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို၊ပဟာနာယ-ပယ်ခြင်းသည်၊
ဟောတိ-ဖြစ်၏။(သံယုတ်၊၄)

(ရုပ်နာမ်သိက သက္ကာယ မုချဒိဋ္ဌိစင်နိုင်သည်)

(ဓမ္မောသဓ)

သဿတဒိဋ္ဌိ

ယထာ ဂါမတော နိက္ခမ္မ အညံ ဂါမံ ပဝိသတိ။

ဧဝမေဝ စ သော ဇီဝေါ အညံ ကာယံ ပဝိသတိ။

ယထာ-ဥပမာရှိသည်ဆိုသော်၊ပုရိသော-ယောက်ျားသည်၊
ဂါမတော - ရွာတစ်ရွာမှ၊ နိက္ခမ္မ - ထွက်သွား၍၊ အညံ ဂါမံ -
တစ်ပါးသောရွာတစ်ရွာသို့၊ ပဝိသတိယထာ-ဝင်လေဘိသကဲ့သို့၊
ဧဝမေဝစ-ဤအတူပင်လျှင်၊ သောဇီဝေါထိုငှါကိုယ်ဟုခေါ်ဆိုအပ်သော
အသက်ကောင်လေးသည်၊ မရဏကာလေ - သေသောအခါ၌၊
ဣတော-ဤခန္ဓာကိုယ်ထဲမှ၊ နိက္ခမီ-ထွက်သွား၍၊ အညံကာယံ-
တစ်ပါးသောအမိကိုယ်ထဲသို့၊ ပဝိသတိ-ဝင်စား၏။

(ပေတဝတ္ထုပါဠိတော်)

(၄၃)

ဘဝမြဲ၏ဟူသောအယူ ၊ ဘဝဒိဋ္ဌိဟုလည်း-ခေါ်၏။
သဿတဒိဋ္ဌိသည်သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို အခြေခံ၍ဖြစ် ပေါ်လာသော
အယူဝါဒဖြစ်သည်။

(အပျက်မြင်က သဿတ မုချဒိဋ္ဌိစင်နိုင်သည်)

(ဓမ္မောသဓ)

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ

ယတော ကိရ ဘော အယံ အတ္တာ ကာယဿ ဘေဒေါ

ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ ဝိနာဿတိ နဟောတိ ပရံ မရဏာ။

ဘော-အိုအချင်းတို့၊အယံအတ္တာ

ဤကိုယ်ကောင်သတ္တဝါကလေးသည်၊ယတောကာယဿဘေဒေါ-
ဤခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီးသောအခါ၌၊ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ-ပြတ်တောက်၏၊
ဝိနာဿတိ-ပျက်စီးလေ၏၊ပရံ မရဏာ-သေသည်မှနောက်၌
နဟောတိ-ဘာတစ်ခုမျှမဖြစ် (ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်) ဘဝပြတ်၏
ဟူသော အယူ။

(ဖြစ်တာမြင်က ဥစ္ဆေဒ မုချဒိဋ္ဌိစင်နိုင်သည်)

(ဓမ္မောသဓ)

ဝိစိကိစ္ဆာ

ယုံမှားသံသယစိတ်နှလုံးနှစ်ခွဖြစ်ခြင်း၊ သဘောအမှန်ကို အတိအကျ မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အမှန်စင်စစ်ဘုရားဟုတ်မဟုတ်တရားတော်သည် အမှန်တရားစင်စစ် ဟုတ်မဟုတ်၊ သံဃာတော်များသည် အရိယာများ ဟုတ်မဟုတ်ကို ယုံမှားသံသယရှိခြင်းသည် ဝိစိကိစ္ဆာမည်၏။ သောတာပန်ဖြစ်လျှင် ဝိစိကိစ္ဆာမှ လွန်မြောက်သည်။

(ယုံမှားကင်းဘိ ကြောင်းကျိုးသိ ဝိစိကိစ္ဆာစင်နိုင်သည်)

(ဓမ္မောသဓ)

ပစ္စုပ္ပန်ကိုသာရှုမှတ်ပါ

(၁) အတီတံ နာ”နွာဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကဇိံ အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။

(၂) ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယံ ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။ အ
သံဟီရံ အ သံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒ္ဓါ အနုဗြူဟယေ။

(၃) အဇ္ဇေဝ ကိစ္စ”မာတပ္ပံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။
န ဟိနော သင်္ဂီရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

(၄) ဧဝံ ဝိဟာရိ အာတာပိ၊ အဟောရတ္တ မတန္ဒိတံ။ တံ
ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တာတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနိ။

(ဥပရိပဏ်၊ ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ် ၂၂၆)

(၁) အတီတံ၊ အတိတ်ဖြစ်သော။ ယံ ခန္ဓပဉ္စကံ၊ အကြင်ခန္ဓာ ငါးပါးအပေါင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံ၊ ထိုခန္ဓာငါးပါးသည်။ ပဟီနံ၊ ပျောက်ခဲ့၊ ချုပ်ခဲ့လေပြီ။ (နိရုဒ္ဓံ အတ္ထင်္ဂိတံ-အဋ္ဌကထာဖွင့်)။ ။တသ္မာ၊ ထိုသို့ပျောက်ခဲ့ပြီး၊ ချုပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ အတီတံ၊ အတိတ်ခန္ဓာငါးပါးကို။ န အနုအာဂမေယျ၊ တဖန်ပြန်၍ မလာစေရာ-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ပြန်၍စဉ်းစားမနေရာ။ အနာဂတဉ္စ၊ အနာဂတ်ခန္ဓာငါးပါးသည်လည်း။ အပ္ပတ္တံ၊ မရောက်လာသေး၊ မဖြစ်ပေါ်လာသေး။ (အ-ဇာတံအ-နိဗ္ဗတ္တံ-အဖွင့်) တသ္မာ၊ ထိုသို့ မဖြစ်ပေါ်လာသေးသောကြောင့်။ အနာဂတံ၊ အနာဂတ် ခန္ဓာငါးပါးကို။ နပ္ပဋိကဓေ၊ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မမြော်လင့် မတောင့်တရာ။

(၂) ပစ္စုပ္ပန်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော။ ဓမ္မဉ္စ၊ ခန္ဓာငါးပါးတရားကိုလဲ။ တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထိုဖြစ်ဆဲ ခဏ၌သာလျှင်။ ယံဝိပဿတိ၊ ၇-ပါးသော အနုပဿနာတို့ဖြင့် အကြင်ရှုမှတ်၏။ အ-သံဟီရံ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ မဆွဲငင် အပ်သော။ ဝါ၊ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့ မဆွဲငင်နိုင်အောင်။ အ-သံကုပ္ပံ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိကြောင့် မပျက်စီးသော။ ဝါ၊ မပျက်စီးအောင်။ တံ ဝိပဿနံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာတို့ကို ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်၌ ရှုမှတ်သော ထိုဝိပဿနာဉာဏ်ကို။ ဝိဒ္ဓါ၊ ပညာရှိသည်။ အနုဗြူဟယေ၊ ပွားစေရာ၏။

သုဝေ၊ နက်ဖန်ခါ၌။ ဇီဝိတံ ဝါ၊ အသက်ရှင်ဦးမည်ကို၎င်း။ မရဏံ ဝါ၊ သေရမည် ကို၎င်း။ ကော ဇညာ၊ အဘယ်သူသိနိုင်ပါအံ့နည်း?

(ဇီဝိတံ ဝါ မရဏံ ဝါ ကော ဇာနာတိ - အဋ္ဌကထာဖွင့်)။
 ဣတိ၊ ဤသို့၊ နှလုံးသွင်း၍။ အာတပုံ၊ ကိလေသာတို့ကို
 ပူလောင်စေတတ်သော ဝိပဿနာ အားထုတ်မှုကို၊ အဇ္ဇ ဇေ၊ နက်ဖန်
 သဘက် နေ့ရက်မရွေ့၊ ယနေ့ပင်လျှင်။ ကိစ္စံ၊ မဆိုင်း
 မရပ်ပြုလုပ်အပ်၏။ ဟိ၊ နက်ဖန် သေမည် ရှင်မည်ဟု မသိနိုင်ခြင်း၏
 အကြောင်းကား။ မဟာသေနေန၊ ရေ၊ မီး၊ အဆိပ်၊ လက်နက်၊
 ရောဂါစသည်ဖြင့် သေစေနိုင်ကြောင်း စစ်သည်ပေါင်း များစွာရှိသော။
 တေန မစ္စုနာ၊ သေမင်းဟုခေါ်သောထိုသေခြင်းတရားနှင့်။ နော
 ငါတို့အား။ သင်္ဂရံ၊ ရက်ချိန်း ပေးထားခြင်း၊ တံစိုးလက်ဆောင်
 ပေးထားခြင်း၊ ခုခံနိုင်အောင်စစ်သည်ဗိုလ်ပါ စုဆောင်းထားခြင်းသည်။
 န အတ္တိ၊ မရှိချေ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သုဝေ မရဏံ၊ နက်ဖန်
 ရှင်ဦးမည်၊ သေဦးမည်ကို။ ကော ဇညာ၊ ဘယ်သူ သိနိုင်ပါအံ့နည်း။

(၄) အဟောရတ္တံ၊ နေ့ညဉ့်မပြတ်။ အ-တန္ဒိတံ၊
 မပျင်းရိသည် ဖြစ်၍။ အာတာပိ၊ ကိလေသာတို့ကို
 ပူလောင်ခြောက်သွေ့စေတတ်သော လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍။
 ဧဝံဝိဟာရိ၊ ဤဆိုခဲ့သော နည်းဖြင့် ရှုမှတ်လျက် နေလေ့ရှိသော။
 တံ၊ ထိုသို့သောပညာရှိကို။ ဝေ၊ စင်စစ်။ ဘဒ္ဒေကရတ္တာတိ၊
 ကောင်းသော နေ့ညဉ့် အချိန်အခါရှိသော သူဟူ၍။ သန္တော၊
 ကိလေသာမီးငြိမ်းအေးတော်မူပြီးသော။ မုနိ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။
 အာစိက္ခတေ၊ ဟောကြားတော်မူ၏။

ဝိပဿနာအတွက်သမာဓိဆိုတာ

ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း (ပထမတွဲ)(၃၉)(မဟာစည်ဆရာတော်)

ဤ ခဏိကသမာဓိ ထက်သန်သောအခါမှ စ၍၊ ရှုမှတ်အပ်သော ရုပ်နာမ်အာရုံများက၊ အသစ် အသစ် ပြောင်းသော်လဲ၊ ရှုမှတ်သော စိတ်၏ စူးစိုက် တည်ကြည်ပုံသည်ကား တသားတည်းကဲ့သို့သာဖြစ်၏။ ပဌမရှုမှတ်သောစိတ်၊ စူးစိုက်တည်ကြည်သကဲ့သို့ ဒုတိယ၊ တတိယ ရှုမှတ်သောစိတ် စသည် တို့သည်လည်း အလားတူပင် စူးစိုက် တည်ကြည်ကုန်၏။ ထိုအခါ သမထဈာန်များကဲ့သို့လည်း ဖြစ်၍နေတတ်၏။ အထူးကား - သမထဈာန်၏အာရုံမှာ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိ၊ တခုတည်းသာတည်း။ နာမ်ရုပ်မျှ အဖြစ်ဖြင့်လဲ မထင်၊ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုအားဖြင့်လဲမထင်။ ဝိပဿနာ သမာဓိ၏ အာရုံသည်ကား အသစ်အသစ်ချည်းသာဖြစ်လျက် ပြောင်းလဲ၏။ နာမ်ရုပ်မျှ အဖြစ်ဖြင့်လဲထင်၏။ ဉာဏ်ရင့်သောအခါ၌ ဖြစ်မှုပျက်မှုအားဖြင့်လဲထင်၏။ ဤမျှသာထူး၏။ စူးစိုက် တည်ကြည်ပုံကား မထူးပြီ။ ထို့ကြောင့် မဟာဋီကာ၌ အောက်ပါအတိုင်း မိန့်ဆိုပြီ။

ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာတိ ခဏမတ္တဋ္ဌိတိကော သမာဓိ၊
 သောပိ ဟိ အာရမ္မဏေ နိရန္တရံ ဧကာကာရေန ပဝတ္တမာနော
 ပဋိပက္ခေန အနဘိဘူတော အပ္ပိတော ဝိယ စိတ္တံ နိစ္စလံ ဌပေတိ။

(၁-၃၄၂)။

ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာတိ။ ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာ
 ဟူသည်ကား။ ခဏမတ္တဌိတိတော။ ဝိပဿနာစိတ်၏
 အခိုက်အတန့်မျှတည်ခြင်းရှိသော။ သမာဓိ၊ တည်ကြည်မှုပေတည်း။
 ဟိ သစ္စံ၊ မှန်ပေ၏။ သောပိ၊ ထို ဝိပဿနာ ခဏိက
 သမာဓိသည်လည်း။ အာရမ္မဏေ၊ ရှုမှတ်သော ရုပ်နာမ်အာရုံ၌။
 ဧကာကာရေန၊ တမျိုးတည်းသော တည်ကြည်ပုံ
 အခြင်းအရာအားဖြင့်။ နိရန္တရံ၊ မခြား မပြတ် တစပ်တည်း။
 ပဝတ္တမာနော၊ ဖြစ်လတ်သော်၊ ပဋိပက္ခေန အနဘိဘူတော၊
 ဆန့်ကျင်ဘက် နီဝရဏကမနှိပ်စက် မနှောင့်ယှက်အပ်သည်ဖြစ်၍။
 အပ္ပိတော ဝိယ၊ အာရုံ၌ သက်ဝင်သော ဈာန်သမာဓိကဲ့သို့။ ဝါ၊
 အပ္ပနာသမာဓိကဲ့သို့။ စိတ္တံ၊ ဝိပဿနာစိတ်ကို။ နိစ္စလံ၊ မတုန်မလှုပ်
 တည်တံ့စွာ။ ဌပေတိ၊ ထားနိုင်၏။

ဤဋီကာသည် သမာဒဟံ စိတ္တံ-ဟူသော အာနာပါန
 ကထာ၌ ““ဝိပဿနာစိတ်ကို ခဏိက သမာဓိဖြင့်
 တည်တံ့စွာထားနိုင်သည်”” ဟု ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာကို
 ထောက်ခံသော စကားပေတည်း။ အဓိပ္ပါယ်ကား- ဥပစာ၊ အပ္ပနာ
 သမာဓိသည်သာလျှင် စိတ်ကို တည်တံ့စွာထားနိုင်သည်
 မဟုတ်သေး၊ ဝိပဿနာ ခဏိက သမာဓိသည်လည်း တည်တံ့စွာ
 ထားနိုင်ပါ၏ဟု ဆိုလို၏။ အဘယ်မျှ အင်အားရှိလျှင်
 ထားနိုင်ပါသည်ဟု မေးရန်ရှိ၍ ““အာရမ္မဏေ နိရန္တရံ ဧကာကာရေန
 ပဝတ္တမာနော”” ဟုဆို၏။ ဥပစာရသမာဓိနှင့် ညီမျှသောအခါ
 ရှုမှတ်မှုတို့၏ အကြားအကြား၌ စဉ်းစား ကြံစည်မှု နီဝရဏတို့သည်

မဖြစ်လာကုန်ပြီ။ ရှုမှတ်မှုချည်းသာလျှင် တစပ်တည်း ဖြစ်၏။ ထိုသို့သောကာလ၌ တည်တံ့စွာထားနိုင်သည်ဟူလို၊ ထို့ပြင် “ပဋိပက္ခေနအနာဘိဘူတော အပ္ပိတောဝိယ” ဟူသောစကားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ သင်္ဂဉာဏ် စသည်တို့နှင့်ယှဉ်သော ခဏိကသမာဓိသည် ထို့ထက် ထက်သန်သည် ဖြစ်၍ အပ္ပနာသမာဓိကဲ့သို့ပင် အင်အားရှိသည်ဟု ပြ၏။ ထိုသို့သော သမာဓိသည် ဆန့်ကျင်ဘက်တရားက မနှိပ်စက် မနှောင့်ယှက်နိုင်သည်ဖြစ်၍ အပ္ပနာသမာဓိကဲ့သို့ပင် စိတ်ကို တည်တံ့စွာထားနိုင်ပါ၏ဟု ဆိုလို၏။

မှတ်တိုင်သစ္စာ ၄-ပါးကို သိပုံ

(ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း (ပထမတွဲ))(မဟာစည်ဆရာတော်)

သစ္စာ ၄-ပါးတို့တွင် ဒုက္ခသစ္စာသည် သာလျှင် ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော ပရိညေယျ တရားမည်၏။ ကြွင်းသော သစ္စာတို့သည်ကား ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော ပရိညေယျ တရားမဟုတ်ကုန်။ ထိုသစ္စာ တို့တွင်၊ သမုဒယသည်ပယ်အပ်သော ပဟာတဗ္ဗ တရားတည်း။ နိရောဓသည် မျက်မှောက်ပြုအပ်သော သစ္စိကာတဗ္ဗ တရားတည်း။ မဂ္ဂသည် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်စေအပ်သော ဘာဝေတဗ္ဗ တရားတည်း။

သို့ဖြစ်၍ သမုဒယကို ပယ်လျှင်၊ နိရောဓကို မျက်မှောက်ပြုလျှင်၊ မဂ္ဂကို ဖြစ်ပေါ်စေလျှင်၊ ထိုသစ္စာတို့ကို သိသည်သာမည်၏။ တကြိမ် တကြိမ် မှတ်ချက်၌ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၊ ပယ်ခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ဖြစ်ပွားစေခြင်းဟူသော ဤကိစ္စ လေးချက်လုံးပင် တပြိုင်နက် ပြီးစီးသည်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း သစ္စာ ၄-ပါးကို သိသည်ဟူ၍ မှတ်အပ်၏။ မှတ်သိရသော ရုပ်နာမ် ဟူသမျှသည် ဖြစ်ပျက်မှုတို့က မပြတ်နှိပ်စက်အပ်သော သင်္ခါရဒုက္ခဖြစ်၍ ဒုက္ခသစ္စာချည်းသာတည်း။ ထိုရုပ်နာမ်တို့ကို သဘာဝလက္ခဏာ စသည်တို့ အလိုအားဖြင့်၎င်း၊ ဖြစ်မှုပျက်မှု အနိစ္စလက္ခဏာ စသည်တို့ အလိုအားဖြင့်၎င်း၊ ဉာဏ်ရင့်သန်သောအခါ၌ မှတ်တိုင်းမှတ်တိုင်း ပိုင်းပိုင်းခြားခြား ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိ၏။ ထို့ကြောင့် ပရိညာကိစ္စလဲ ပြီးစီး၏။ ထိုသို့သိအပ်သော ရုပ်နာမ်တို့၌ နိစ္စ သုခ အတ္တဟု ထင်မှတ်စွဲလမ်းလျက် သာယာတောင့်တမှု တဏှာမဖြစ်နိုင်ပြီ။ ဤတဏှာ မဖြစ်နိုင်အောင် သိခြင်းသည် တဏှာကို ပယ်ခြင်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ပဟာန ကိစ္စလဲ ပြီးစီး၏။ ထိုသိအပ်သော ရုပ်နာမ်တို့၌ တဏှာပင် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် စွဲလမ်းမှု=ဥပါဒါန်၊ ချမ်းသာအောင် အားထုတ်မှု=ကံ၊ ထိုကံ၏ အကျိုးဘဝသစ် ရုပ်နာမ်တို့သည်လည်း မဖြစ်နိုင်ကုန်ပြီ။ တဏှာမှစ၍ ဘဝအမျိုးမျိုးတိုင်အောင် မဖြစ်ခြင်း၊ ငြိမ်းခြင်းသည်ဝိပဿနာအရာ၌ တဒင်္ဂီနိရော သစ္စာ မည်၏။ ထိုမှတ်မှု ဟူသော အကြောင်းတစ်ဖွင့် သမုဒယ၊ ဒုက္ခတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟုဆိုလို၏။

ဤနိရော သို့.

မှတ်တိုင်းမှတ်တိုင်း

ရောက်လျက်ရှိသောကြောင့် သစ္စာကိရိယာ ကိစ္စလဲ ပြီးစီး၏။
 မဂ်ဉာဏ်၏ အရာ၌ကား နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလျက်သိခြင်းသည်
 သစ္စာကိရိယာမည်၏။ ဝိပဿနာအရာ၌ကား ချုပ်ငြိမ်းမှုကို
 ပြီးစေခြင်းမျှသာတည်း၊ ချုပ်ငြိမ်းသည်ကို အာရုံပြုလျက် သိခြင်းကား
 မဟုတ်ပေ။ မှတ်အပ်သော ရုပ်နာမ်တို့ကို သဘာဝလက္ခဏာ
 စသည်၊ ဖြစ်မှု ပျက်မှု အနိစ္စလက္ခဏာ စသည်တို့၊
 အလိုအားဖြင့်အမှန်အတိုင်းသိမှုသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိမည်၏။ အမှန်အတိုင်း
 ကြံမှု၊ အားထုတ်မှု၊ အမှတ်ရမှု၊ တည်ကြည်မှုတို့သည်
 သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိတို့
 မည်ကုန်၏။ ထိုရုပ်နာမ်နှင့်စပ်၍ ဒုစရိုက်၊ ဒုရာဇီဝ
 မဖြစ်ထိုက်သောကြောင့် ၎င်းဒုစရိုက်၊ ဒုရာဇီဝတို့၏
 ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မှတ်မှု=စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် သမ္မာဝါစာလဲ
 မည်၏။ သမ္မာကမ္မန္တလဲ မည်၏။ သမ္မာအာဇီဝလဲ မည်၏။
 (ဤအနက်သည် နောက်၌ ထင်ရှားလတံ့)။ ဤ သမ္မာဒိဋ္ဌိစသော
 မဂ္ဂင်တရားအပေါင်းသည် လောကီမဂ္ဂသစ္စာမည်။ မှတ်တိုင်းမှတ်တိုင်း
 ဤမဂ္ဂသစ္စာကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်စေသောကြောင့် ဘာဝနာကိစ္စလဲ
 ပြီးစီး၏။ ထို့ကြောင့်ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (၂-၂၆၈)၌ ဤသို့ မိန့်ဆိုလေ၏။

ယဉ္ဇဿ ဥဒယဗ္ဗယဒဿနံ မဂ္ဂေါ ဝါ ယံ၊

လောကီကောတိ မဂ္ဂသစ္စံ ပါကဋံ ဟောတိ။

(၅၂)

အဿ၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ထိုယောဂီ၏။
ယဉ္ဇ ဥဒယဗ္ဗယဒဿနံ၊ အကြင်အဖြစ်အပျက်ကို မြင်ခြင်းသည်။
အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အယံ၊ ဤသိမြင်ခြင်းသည်။ လောကိကော မဂ္ဂေါ၊
လောကီ မဂ်ပေတည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ မဂ္ဂသစ္စံ၊ မဂ္ဂသစ္စာသည်။
အဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပါကဋ္ဌံ ဟောတိ၊ ထင်ရှား၏။

ဤဆိုခဲ့သော နည်းဖြင့် တကြိမ်တကြိမ် မှတ်မှု၌ ကိစ္စ
၄-ပါးလုံး ပါဝင် ပြီးစီးသောကြောင့် ဖြစ်ခိုက်
ရုပ်နာမ် ကိုမှတ်တိုင်းမှတ်တိုင်း သစ္စာ ၄-ပါးလုံးကို
သိသင့်သည့်အတိုင်း သိနေသည်သာတည်း။

ထို့ကြောင့် ကိစ္စလေးချက်ကို တပြိုင်နက်ပြီးစေသောမှတ်မှု
သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာကိပ္ပါးစေသောသူသည် အဆင့်ဆင့်တက်၍
ဝိပဿနာဉာဏ် ထက်သန်ပြည့်စုံသောကာလ၌ လောကုတ္တရာ
မဂ္ဂသစ္စာသို့ ဆိုက်ရောက်၏။ ထိုအခါ၌ အရိယသစ္စာ ၄-ပါးကို
မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိသင့်သည့်အတိုင်း တပြိုင်နက် သိမြင်၏။ ထို့ကြောင့်
ဉာယဿ အဓိဂမာယ ဟူသော ပါဠိကို အဋ္ဌကထာ၌ ဤသို့ဖွင့်ပြ၏

ဉာယော ဝုစ္စတိ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ၊ တဿ
အဓိဂမာယ ပတ္တိယာတိ ဝုတ္တံဟောတိ၊ အယဉ္ဇိ ပုဗ္ဗဘာဂေ
လောကိယော သတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ ဘာဝိတော
လောကုတ္တမဂ္ဂဿအဓိဂမာယ သံဝတ္တတိ။ (ဒီ-ဋ္ဌ ၂-၃၄၂-
စသည်)အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ။

အင်္ဂါ ရှစ်ပါးသော အရိယာမဂ်ကို၊ ဉာယော၊ ဉာယဟူ၍။
ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

တဿ၊ ဉာယဟု ခေါ်သော ထိုအရိယာမဂ်ကို။ အဓိဂမာယ၊ ရခြင်းငှါ။ ပတ္တိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ရောက်ခြင်းငှါဟု ဆိုလို၏။ ဟိ၊ မှန်ပေ၏။ ပုဗ္ဗဘာဂေမဂ်သို့ မရောက်သေးမီ ရှေးအဖို့၌။ လောကီယော၊ လောကီသာ ဖြစ်သော။ အယံ သတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ၊ ဤမှတ်မှုဟူသော သတိပဋ္ဌာန်မဂ်သည်။ ဘာဝိတော၊ ပွားစေအပ်သည် ရှိသော်။ လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ၊ လောကုတ္တရမဂ်ကို။ အဓိဂမာယ၊ ရခြင်း၊ ရောက်ခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ပါ၏။

မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို သိပုံ

သင်္ခါရတို့၏ ငြိမ်းအေးရာ နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက် တွေ့မြင်လတ်သော်မှတ်သိခဲ့ရသော ရုပ်နာမ်နှင့် မှတ်သိမှု ဟူသမျှတို့ကို၎င်း၊ အလားတူ ရုပ်နာမ်တို့ကို၎င်း၊ ““ဖြစ်မှုပျက်မှု ရှိနေသောကြောင့် ဆင်းရဲတွေ မကောင်းတာတွေချည်းဘဲ မငြိမ်းအေးတာတွေချည်းဘဲ၊ မြဲယောင် ချမ်းသာယောင်ငါကောင် ယောင်ငါ့ဥစ္စာယောင်ဆောင်၍သက်သက် ညှင်းဆဲနေတာတွေ ချည်းဘဲ”” ဟူ၍ မတွေ့မဝေသိနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် မဂ်ခဏ၌ ဒုက္ခသစ္စာကို အာရုံမပြုသော်လဲ ““မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာကိုလဲ သိမြင်သည်”” ဟူ၍သာ ဆိုအပ်၏။ ဥပမာ-ဘယ်ဆီမှာ မြို့ရွာရှိသည်၊ ဘယ်ဆီမှာလမ်းရှိသည်၊ ဘယ်ဆီမှာ ရေကန်ရှိသည်၊ ဘယ်အရပ်က အရှေ့အနောက် စသည်ဖြင့် မသိနိုင်အောင် မျက်စိလည်သော

သူသည် မျက်စိလည်ပြေသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဘယ်ဆီမှာ မြို့ရွာရှိသည် စသည်ဖြင့် သိလိုရာကို မတွေ့မဝေ သိနိုင်သကဲ့သို့ပင်တည်း။

တနည်းကား-အလွန်ပူပြင်းသော အရပ်မှ အနည်းငယ်သာ ပူသောအရပ်သို့ ရောက်လျှင် ““ယခင်နေခဲ့သော အရပ်ကပူသည်၊ ဤအရပ်က အေးမြပါပေသည်””ဟု ထင်မှတ်၏။ တဖန် အနည်းငယ် အေးသောအရပ်သို့ ရောက်ပြန်လျှင် ထိုအရပ်ကိုသာ အေးမြသည်ဟု ထင်ပြန်၏။ အအေးဆုံးအရပ်သို့ ရောက်သောအခါ၌ ကား ထိုအရပ်ကိုသာ အအေးဆုံးဟု အမှန်အတိုင်းသိ၍ ရှေးကနေခဲ့ရာ အရပ်များကို ပူသည်ဟု ပိုင်းခြား ဆုံးဖြတ်နိုင်၏။ ဤဥပမာ၌ ဝိပဿနာကင်းသောသူမှာ ““ဒုက္ခဝေဒနာမှတပါးသော ရုပ်နာမ်ဟူသမျှကို အကောင်းချည်း”” ဟူ၍ ထင်ခြင်းသည် အပူသက်သာသော အရပ်ကိုပင် ““အေးမြပါပေသည်””ဟု ထင်ခြင်းနှင့်တူ၏။ ဝိပဿနာယောဂီမှာ ရှုအပ်သော ရုပ်နာမ်တို့ကို မကောင်းဟု သိသော်လဲ ရှုမှု ဝိပဿနာကိုကားကောင်းသည်ဟု ထင်ခြင်းသည် အနည်းငယ်အေးသော အရပ်ကိုပင် အေးမြသည်ဟု ထင်ခြင်းနှင့်တူ၏။

မဂ်ခဏ၌ နိဗ္ဗာန်အစစ်ကိုသိရ၍ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရ အလုံးစုံကို ““မငြိမ်းအေးသော တရား””ဟု သိနိုင်ခြင်းသည် အအေးဆုံး အရပ်ကို အမှန်အတိုင်းသိရ၍ တပါးသော အရပ်တို့ကို ပူသည်ဟု ပိုင်းခြား ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းနှင့် တူ၏။ ဤသို့ နှီးနှောအပ်၏။

အလှဆုံး အဆင်း၊အမွှေးဆုံး အနံ့၊ အကောင်းဆုံး အသံ၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ အကောင်းဆုံး မိတ်ဆွေ၊ လမ်း၊ မြို့ အရပ်တို့ကို သိရသည်နှင့်တပြိုင်နက် တပါးသော အဆင်းစသည်တို့ကို မကောင်းဟု ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်နှင့် လတူ၏။ဒုက္ခသစ္စာကို အာရုံမပြုပါဘဲလျက်သိမှုကိစ္စပြီးသော အားဖြင့် ဤမဂ်ဉာဏ်၏ သိခြင်းသည် ပရိညာပဋိဝေဓ၊ ပရိညာဘိသမယ မည်၏။ “ဆင်းရဲ၏ အဖြစ်ဖြင့်ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းဟူသော အဆီးအတား မရှိ ထုတ်ချင်းခတ် ဖောက်ထွင်း သိမြင်ခြင်း၊ ဆင်းရဲ၏ အဖြစ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍သိခြင်းဟူသော မချွတ် မယွင်း တဲ့တဲ့ မတ်မတ် သိမြင်ခြင်း” ဟု ဆိုလို၏။

သစ္စာလေးပါး

ဒုက္ခံ ကုစ္ဆိတ တုစ္ဆတ္တာ၊ သံယောဂေ ဒုက္ခဝုတ္တိယာ။
 သမုဒယော ကာရဏတ္တာ၊ နိရောဓော နေတ္ထ စာရဏော။နိရုဇ္ဈတိ
 ဝါ ဧတေန၊ မဂ္ဂေါ မာရဏဂန္ဓုတာ။အရိယာနံ ဗုဒဿ ဝါ၊ သစ္စာနိ
 အရိယဟေတု ဝါ။တထာနိ ဝါ သစ္စာနိတိ၊ အရိယသစ္စာနိ ဝုစ္စရေ။
 (ပရမတ္ထသရူပဘေဒနိ)

ကုစ္ဆိတတုစ္ဆတ္တာ - စက်ဆုပ်ဖွယ်ကြီး အချည်းနှီး အဖြစ်ကြောင့်၊ဒုက္ခံ ဒုက္ခမည်၏။သံယောဂေ-အဝိဇ္ဇာစသော၏ တပါးအကြောင်းနှင့်ပေါင်းယှဉ်မိလတ်သော်၊ဒုက္ခဝုတ္တိယာ- ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ခြင်း၏၊ကာရဏတ္တာအကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်၊ သမုဒယော-သမုဒယမည်၏။

ဧတ္ထ-ဤနိဗ္ဗာန်၌၊ ဝါ၊ ဤနိဗ္ဗာန်ကို၊ သမဓိဂတေ-
 ကောင်းစွာရအပ် ရောက်အပ်သည်ရှိသော်၊ စာရတော-
 သံ သရာ၌ ဖြစ်တတ်သော ဒုက္ခ ဟူသော ရောဓသည်၊ န-
 မရီ၊ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်၊ နိရော - နိရော မည်၏။ ဝါ-
 တနည်းကား၊ ဧတေန-ဤနိဗ္ဗာန်ဖြင့်၊ ဝါ၊ ဤနိဗ္ဗာန်ကြောင့်၊ နိရုဇ္ဈတိ
 ဒုက္ခချုပ်၏၊ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်၊ နိရော - နိရော မည်၏။
 မာရဏဂန္ဓုတာ မာရဏဂန္ဓုတာယ - ကိလေသာကို
 ဖြူခါသတ်လျက် နိဗ္ဗာန်သို့ သွားတတ်သည်၊ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂေ-
 မဂ္ဂ မည်၏။ အရိယာနံ - အရိယာတို့၏၊ သစ္စာနိ -
 သိအပ်သော သစ္စာတို့တည်း၊ ဝါ - တနည်းကား၊ ဗုဒ္ဓဿ -
 ဘုရားရှင်၏၊ သစ္စာနိ - ဟောအပ်သော သစ္စာတို့တည်း၏။ ဝါ-
 တနည်းကား၊ အရိယာဟေတု - အရိယာဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်
 ကုန်သော၊ သစ္စာနိ - သစ္စာတို့တည်း။ တထာနိ - မှန်ကန်ကုန်သော၊
 သစ္စာနိ - မချွတ်မယွင်းသော တရားတို့တည်း။ ဣတိ -
 ထို့ကြောင့်၊ အရိယသစ္စာနိ - အရိယသစ္စာတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ -
 ဆိုအပ်ကုန်၏။

(ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် သစ္စာ
 လင်္ကာကျမ်း)

(၅၇)

ဝိပဿနာဉာဏ်ဆယ်ပါး

(ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်-ဝိသုဒ္ဓိဘောဒ ဝဏ္ဏနာ)

သမ္မသနဉာဏ်

ခန္ဓာဒီနံ ကလာပတော သမ္မသနဝသပ္ပဝတ္တံ ဉာဏံ
သမ္မသနဉာဏံ။

ခန္ဓာဒီနည်း၊ ဖွဲ့စည်းပြီးခါ၊ သုံးဖြာလက္ခဏ၊ သုံးစပ်ရ
သမ္မသနဉာဏံ။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်

ဥပ္ပါဒဘင်္ဂါနုပဿနာ ဝသပ္ပဝတ္တံ ဉာဏံ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏံ။
ဖြစ်ပွားပျက်မှု၊ အစုံရှု၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏံ။

ဘင်္ဂဉာဏ်

ဥဒယံ မုစ္စိတွာ ဝယေ ပဝတ္တံ ဉာဏံ ဘင်္ဂဉာဏံ။
အပျက်ကိုသာ၊ ရှုတုံပါ၊ သညာဘင်္ဂဉာဏံ။

ဘယဉာဏ်

သင်္ခါရာနံ ဘယတော အနုပဿနာဝသေန ပဝတ္တံ ဉာဏံ
ဘယဉာဏံ။

အပျက်မြင်က၊ ဘယမစ္စု၊ ပျက်မှုခပင်း၊ ဘေးသေမင်းဟု၊
ကြောက်ခင်းထွေထွေ၊ ရှုတုံပေ၊ မှတ်လေ ဘယဉာဏံ။

(၅၈)

အာဒီနဝဉာဏ်

ဒိဋ္ဌ ဘယာနံ အာဒီနဝတော ပေက္ခဏာဝသေန ပဝတ္တံ ဉာဏံ အာဒီနဝဉာဏံ။

ကြောက်ဖွယ်ခပင်း၊ မြင်တုံလျှင်းက၊ ဘေးဘယမျိုး၊ ရုပ်နာမ်ဆိုး၌၊ ကိုးရာမရှိ၊ ခက်မှန်းသိ၊ အာဒီနဝဉာဏံ။

နိဗ္ဗဒါဉာဏ်

ဒိဋ္ဌာဒီနဝေသု နိဗ္ဗန္ဒနဝသပဝတ္တံ ဉာဏံ နိဗ္ဗဒါဉာဏံ။

ကိုးရာမထင်ခက်ပုံမြင်က၊ မရွှင်မလန်း၊ စိတ်ကုန်ခန်း၍၊ မချမ်းမမြ၊ ငြီးငွေ့သောထွေ၊ စိတ်အနေ၊ မှတ်လေနိဗ္ဗဒါ။

မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်

နိဗ္ဗန္ဒိတွာ သင်္ခါရေဟိ မုစ္စိတုကမျတာဝသေန ပဝတ္တံ ဉာဏံ မုစ္စိတုကမျတာဉာဏံ။

ငြီးငွေ့အားသန်၊ စိတ်ပူပန်က၊ လျင်မြင်တစိ၊ လွတ်လိုဘိ မုစ္စိတုကမျတာဉာဏံ။

ပဋိသင်္ခါဉာဏ်

မုစ္စနဿ ဥပါယသမ္ပဋိပဒါနတ္ထံ ပုန သင်္ခါရာနံ ပရိဂ္ဂဟဝသပဝတ္တံ ဉာဏံ ပဋိသင်္ခါဉာဏံ။

လွတ်လိုလှ၍၊ လွတ်ရတဲ့ငှါ၊ ဘာဝနာလေးဆယ်၊ အကျယ်ဖြန့်ချိ၊ အားတိုက်ဖိ၊ ပဋိသင်္ခါဉာဏံ။

သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်

ပဋိသင်္ခါတ ဓမ္မေသု ဘယနန္တိ ဝိဝဇ္ဇနဝသေန
အဇ္ဈပေက္ခိတွာ ပဝတ္တံ ဉာဏံ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏံ။

အားတိုက်ရှု၍၊ လွတ်မှုလွတ်ရန်၊ အမြင်သန်က၊
ရုပ်နာမ်ဓမ္မ၊ သင်္ခါရဝယ်၊ မတွယ်သမှု၊ လျစ်လျူရှု၊
သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်။

အနုလောမဉာဏ်

ပုရိမာနံ နဝန္တံ ကိစ္စနိပ္ပတ္တိယာ ဥပရိ စ သတ္တတိသာယ
ဗောဓိပေက္ခိယဓမ္မာနံ အနုကူလံ ဉာဏံ အနုလောမဉာဏံ။

မဂ်ရောက်လိုသော်၊ အဆော်အဦး၊ မဂ်လေးဦးအား၊
အထူးလျော့မှု၊ ကျေးဇူးပြု၊ အနုလောမဉာဏ်။

(လယ်တီ ပရမတ္ထသံခိပ်)

ဓမ္မစကြာလာ ဉာဏ်သုံးဖြာ

သစ္စဉာဏ်

တ္ထေဟိ ဣဒံ ဒုက္ခံ ဣဒံ ဒုက္ခသမုဒယံ ဣဒံ ဒုက္ခနိရောဓံ
ဣဒံဒုက္ခနိရော ဂါမိနိပဋိပဒံ အရိယသစ္စန္တိ ဧဝံ စတုသု သစ္စေသု
ယထာဘူတဉာဏံ သစ္စဉာဏံနာမ။

ဤသည်ဆင်းရဲ၊ ဤကြောင်းပဲမြင်၊ လွတ်လျင်ချမ်းသာ၊
လွတ်ကြောင်းရှာပြု၊ ဤလေးခု၊ သိမှုသစ္စဉာဏ်။ (ဓမ္မောသဓ)

(၆၀)

ကိစ္စဉာဏ်

တေသုယေဝ ပရိညေယျံ ပဟာတဗ္ဗံ သစ္စိကာတဗ္ဗံ
ဘာဝေတဗန္တိ ဧဝံကတ္တဗ္ဗ ကိစ္စဇာနနဉာဏံ ကိစ္စဉာဏံနာမ။

ဒုသိအောင်လုပ်၊ သပယ်လုပ်ကာ၊ နိနယ်ရောက်ဖို့၊
မဂ်ပွားစို့ဟု၊ ကိုယ်ပြုစရာ၊ သိပြုတာ၊ အဲဒါကိစ္စဉာဏ်။(ဓမ္မောသဓ)

ကတဉာဏ်

ပရိညာတံ ပဟိနံ သစ္စိကတံ ဘာဝိတန္တိ ဧဝံတဿ
ကိစ္စဿ ကတ ဘာဝဇာနန ဉာဏံ ကတဉာဏံနာမ။

သိပြီးပယ်ပြီး၊ မြင်ပွားပြီးမို့၊ အပြီးသတ်ဉာဏ်၊ ခေါ်ဆိုပြန်
အဲဒါကတဉာဏ်။(ဓမ္မောသဓ)

ဝိသုဒ္ဓိရုနစ်ပါး

(ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိဘေဒ)

ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာနေ ပန သီလဝိသုဒ္ဓိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ
ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ
ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ စေတိ သတ္တဝိဓေန
ဝိသုဒ္ဓိသင်္ဂဟော။

(၆၁)

သီလဝိသုဒ္ဓိ

ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလံ
အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဇ္ဇေတိ
စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ သီလဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

အခြေခံသီလ စင်ကြယ်မှ စိတ်ချကျင့်နိုင်မည်။

ဝိပဿနာအခြေခံသီလလေးပါး

၁။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ

တံမောက္ခေတိ မောစယတိ အာပါယိကာဒီဟိ ဒုက္ခေဟိ
အတ္တာနုဝါဒါဒီဟိ ဝါဘယေဟိတိ ပါတိမောက္ခံ ။

အပါယ်ဒုက္ခ မုချကင်းကွာ

မိမိကိုယ်လည်း စွပ်စွဲစွာ

ဘေးဘယမှ ဝေးပစေတာ

မှတ်လိုက်ဘိ ပါတိမောက်သညာ။

(ဝိနည်းအမေးအဖြေကျမ်း-ဦးကောဝိဒ)

ဤသီလကို သဒ္ဓါစိတ်ဖြင့် ထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပါ။

၂။ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ

စက္ခုနာ သံဝရောသာဓု ၊ သာဓုသောတေန သံဝရော
ဃာနေန သံဝရော သာဓုသာဓု ဇိဂ္ဂာယ သံဝရော။ ကာယေန
သံဝရော သာဓု ၊ သာဓု ဝါစာယ သံဝရော မနသာ သံဝရော
သာဓု၊ သာဓု သဗ္ဗတ္ထ သံဝရော ။ (ဓမ္မပဒ-၂)

အကုသိုလ် မဖြစ်ရန် စက္ခုဒွါရ၌ စောင့်စည်းပိတ်ဆို့မှုသည် ကောင်း၏။ သောတဒွါရ၌စောင့်စည်းပိတ်ဆို့မှု သည် ကောင်း၏။ ဃာနဒွါရ၌ စောင့်စည်း ပိတ်ဆို့မှုသည် ကောင်း၏။ ဇိဝှါဒွါရ၌စောင့်စည်းပိတ်ဆို့မှုသည် ကောင်း၏။

ကာယဒွါရ၌ စောင့်စည်းပိတ်ဆို့မှုသည် ကောင်း၏။ ဝစီဒွါရ၌ စောင့်စည်း ပိတ်ဆို့မှုသည်ကောင်း၏။ မနောဒွါရ၌ စောင့်စည်း ပိတ်ဆို့မှုသည် ကောင်း၏။ အလုံးစုံသော ဒွါရတို့၌ စောင့်စည်းပိတ်ဆို့မှုသည် ကောင်း၏။ အလုံးစုံသောဒွါရတို့၌ စောင့်စည်း ပိတ်ဆို့နိုင်သော ရဟန်းသည်ဆင်းရဲအားလုံးမှ လွတ်မြောက်နိုင်၏။

ဤသီလကို သတိတရားဖြင့် ထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပါ။

၃။ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ

ပဉ္စိမာ ဘိက္ခဝေ ဝဏိဇ္ဇာ ဥပါသကေန အကရဏီယာ၊ ကတမာ ပဉ္စ ?

သတ္တဝဏိဇ္ဇာ ၊ သတ္တဝဏိဇ္ဇာ ၊ မံသဝဏိဇ္ဇာ ၊ မဇ္ဇဝဏိဇ္ဇာ ၊ ဝိသဝဏိဇ္ဇာ ဣမာခေါဘိက္ခဝေ ပဉ္စဝဏိဇ္ဇာ ဥပါသကေန အကရဏီယာတိ ။ (သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ)

အသက်မွေးမှု စင်ကြယ်စေရန် လက်နက်လေးမြား၊ လူသားသတ္တဝါ၊အသားငါး၊မူးယစ်ဆေးဝါး၊အဆိပ်များကိုရောင်းဝယ် ဖောက်ကားခြင်း မပြုပါနှင့်။

ဤသီလကို ဝိရိယတရားဖြင့် ထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပါ။

၄။ ပစ္စယသန္နိသိတသီလ

၁။ သင်္ကန်းကို ဝတ်ရုံတိုင်း ဆင်ခြင်ရန်

ချမ်းပူကိုဖျက်၊ ခြင်မှတ်လေနေ၊ ကင်းမြေ လွှဲသုန်၊
ဟိရီဂုဏ်ကို၊ ကုန်စေတတ်စွာ၊ ကိုယ်အင်္ဂါကို၊
လုံပါစေလို၊ ကိုယ်ကိုစံပယ်၊ ဆင်ပြင်မယ်ဟု၊ စိတ်ဝယ်မတမ်း၊
ဤသင်္ကန်းကို၊ ဖုံးလွှမ်းသုံးဆောင်ပါသတည်း။

ဤသင်္ကန်းကို မချမ်းရအောင် ဝတ်ရုံရသည်။ မပူရအောင်
ဝတ်ရုံရသည်။ ခြင်၊ မှတ်၊ မြေ၊ ကင်း မကိုက်ရအောင်ဝတ်ရုံရသည်။
လေ၊ နေပူမထိအောင် ဝတ်ရုံရသည်။ ယင်ကောင်၊ ပိုးမွှား
မနားမအုံရအောင် ဝတ်ရုံရသည်။ ကိုယ်အင်္ဂါလုံခြုံအောင်
ဝတ်ရုံရသည်။

၂။ ကျောင်း အိပ်ရာသို့ဝင်တိုင်း ဆင်ခြင်ရန်

ချမ်းပူကိုဖျက်၊ ခြင်မှတ်လေနေ၊ ကင်းမြေဝေးမှု၊
ဥတုဘေးဘျမ်း၊ မသန်းကင်းစင်၊ စိတ်ကြည်လင်ကြောင်း၊
နေရာကျောင်းကို၊ ကိန်းအောင်းမှီခိုပါသတည်း။

ဤ ကျောင်းအိပ်ရာနေရာကို မချမ်းရအောင်
သုံးဆောင်ရသည်။ မပူရအောင် သုံးဆောင်ရသည်။ ယင်ကောင်၊
ပိုးမွှားမနား မအုံရအောင် သုံးဆောင်ရသည်။

ရာသီဥတုကြောင့် မကျန်းမမာမဖြစ်ရအောင်
သုံးဆောင်ရသည်။ ဆိတ်ငြိမ်မှုရအောင်သုံးဆောင်ရသည်။

၃။ ဆွမ်းလုတ်တိုင်း ဆင်ခြင်ရန်

ဤသည့်စားဖွယ်၊ အမယ်မယ်ကို၊ မြူးရယ်မာန်ကြွ၊ လှပရေဆင်း၊ ပြည့်ဖြိုးခြင်းငှာ၊ မသုံးပါဘူး၊ လေးဖြာဓာတ်ဆောင်၊ ဤကိုယ်ကောင်သည်၊ ရှည်အောင်တည်လျက်၊ အသက်မျှတန်း၊ မမောပန်းငြား၊ ဘုရားသာသနာ၊ ကျင့်နှစ်ဖြာကို၊ ကျင့်ပါနိုင်စေ၊ ဝေဒနာဟောင်းသစ်၊ မဖြစ်စေရ၊ ယာပိုက်မျှလစ်၊ ခပ်သိမ်းပြစ်ကို၊ မဖြစ်လေအောင် ချမ်းမြေ့အောင်ဟု၊ သုံးဆောင်မှီဝဲပါသတည်း။

ဤစားဖွယ်သောက်ဖွယ်များကို ပျော်ရွှင်ဖို့၊ မာန်တက်ဖို့၊ လှပဖို့၊ ဝဖြိုးဖို့၊ စားသုံးသည်မဟုတ်။ ဤကိုယ်ကာယတည်မြဲ တည်နိုင်အောင်၊ မျှတနိုင်အောင်၊ ဆာလောင်မှုကင်းအောင် စားသုံးရသည်။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအကျင့်ကိုကျင့်နိုင်အောင် စားသုံးရသည်။ ဒုက္ခဝေဒနာဟောင်းများပျောက်အောင်၊ ဒုက္ခဝေဒနာအသစ် မဖြစ်အောင် စားသုံးရသည်။ ကဲ့ရဲ့ဖွယ် အပြစ်ကင်းအောင်၊ ချမ်းသာစွာနေရအောင် မသင့်တာကိုရှောင်မည်။ သင့်လျော်ရုံသာ စားသုံးမည်။

၄။ ဖျော်ရည်စသော ဆေးကိုသုံးဆောင်တိုင်း ဆင်ခြင်ရန်

ကျင်နာခံခက်၊ နှိပ်စက်ဖိစီး၊ ဖြစ်ပြီးဖြစ်လာ၊ ဝေဒနာကို၊ စွန့်ခွာပယ်လျဉ်း၊ ဆင်းရဲကင်း၍၊ လူမင်းမြတ်စွာ၊ သာသနာကို၊ ကြည်သာရွှင်လန်း၊ ဖြည့်ကျင့်စွမ်းနိုင်ဖို့၊ ရည်မှန်းသုံးဆောင် ပါသတည်း။

ဤဖျော်ရည် ဤဆေးပစ္စည်းကို ရေငတ်ခြင်း၊ ဗိုက်အောင့်ခြင်းစသော ရောဂါဝေဒနာပျောက်အောင် သုံးဆောင်ရသည်။ ဆင်းရဲငြိမ်းအောင် သုံးဆောင်ရသည်။

ဤသီလကို ပညာတရားဖြင့် ထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပါ။

(၆၅)

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ

ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိ စေတိ ဒုဝိဓောပိ သမာဓိ
စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

နီဝရဏစင် စိတ်ကြည်လင် အမြင်မှန်နိုင်မည်။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ

လက္ခဏာရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနဝသေ နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟော
ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

မြင်ယူစင်ကြယ် သဘောနယ် ကြောင်းကွယ်ကျိုးကွယ်
သိနိုင်မည်။

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ

တေ သမေဝ စ နာမရူပါနံ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော
ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

ယုံမှားကင်းစင် ကြောင်းကျိုးမြင် ဉာဏ်စဉ်ဝင်နိုင်မည်။

မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ

တတော ပရံ ပန တထာ ပရိဂ္ဂဟိတေသု။ သပ္ပစ္စယေသု
တေဘူမက သင်္ခါရေသု အတီတာဒိဘေဒဘိန္ဒေသုန္ဓာဒိနယ မာရဗ္ဗ
ကလာပဝသေန သင်္ခိပိတွာ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန၊ ဒုက္ခံ
ဘယဋ္ဌေန၊ အနတ္တာအသာရကဋ္ဌေနာတိ၊ အဒ္ဓါန ဝသေန
သန္တတိဝသေန ခဏဝသေန ဝါသမ္မသနဉာဏေန လက္ခဏတ္ထယံ
သမ္မသန္တဿတ သွေဝ ပစ္စယဝသေန ခဏဝသေနစ
ဥဒယဗ္ဗယဉာဏေန ဥဒယဗ္ဗယံ သမနုပဿန္တဿစ၊ ဩဘာသော

ပီတိ ပဿဒ္ဓိ၊ အဓိမောက္ခော စ ပဂ္ဂဟော၊ သုခံ ဉာဏ မုပဋ္ဌာန-
မုပေက္ခာ စ နိကန္တိ စေတိ။ ဩဘာသာဒိ ဝိပဿနပက္ကိလေသ ပရိပန္န
ပရိဂ္ဂဟဝသေန မဂ္ဂမဂ္ဂ လက္ခဏ ဝဝတ္ထာနံ မဂ္ဂမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ
နာမ။

(ဖြစ်ပျက်လဲမြင်၊ မဂ်တုဝင်၊ ဆင်ခြင်ရှုရမည်။)

ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ

တထာ ပရိပန္နဝိမုတ္တဿ ပန တဿ
ဥဒယဗ္ဗယဉာဏတောပဋ္ဌာယ ယာ ဝါနုလောမာ တိလက္ခဏံ
ဝိပဿနာပရမ္ပရာယ ပဋိပဇ္ဇန္တဿ နဝ ဝိပဿနာဉာဏာနိ
ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ။

ဖြစ်ပျက်ရင့်ကာ လက္ခဏာဖြင့် ပြန်ကာသုံးသပ်
ရှုဉာဏ်မြတ် ပေါ်အပ်ချိန်မှာပေါ်စေမည်။

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ

တဿေဝ ပဋိပဋိပဇ္ဇန္တဿ ပန ဝိပဿနာပရိပါက
မာဂမ္မဏုဒါနိ အပ္ပနာ ဥပဇ္ဇိဿတီတိ ဘဝိဂစ္ဆိဇ္ဇိတွာ ဥပ္ပန္န
မနောဒွါရာဝဇ္ဇနာနန္တရံ ဒွေ တီဏိ ဝိပဿနာ စိတ္တာနိယံ ကိဉ္စိ
အနိစ္စဒိလက္ခဏမာရဗ္ဗ ပရိကမ္မောပစာရာနုလောမနာမေန ပဝတ္တန္တိ။
ယာ သိခါပုတ္တာ သာ သာနုလောမာ သင်္ခါရုပေက္ခာ
ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာတိ စ ပဝုစ္စတိ။ တတော ပရံ ဂေါတြဘုစိတ္တံ
နိဗ္ဗာနမာလမ္ပိတွာ ပုထုဇ္ဇေန ဂေါတ္တမဘိဘဝန္တံ
အရိယဂေါတ္တမဘိသမ္မောန္တံ ပဝတ္တတိ။ တဿာနန္တရမေဝ မဂ္ဂေါ
ဒုက္ခသစ္စံ ပရိဇာနန္တော သမုဒယသစ္စံ ပဇောန္တော နိရောသစ္စံ
သစ္စိကရောန္တော မဂ္ဂသစ္စံ ဘာဝနာဝသေန အပ္ပနာဝိထိမောတရတိ။

(၆၇)

တတော ပရံ ဒွေ တီဏိ ဖလစိတ္တာနိ ပဝတ္တိတွာ ဘဝင်္ဂပါတောဝ
ဟောတိ၊ ပုန ဘဝင်္ဂံ ဝေါစ္ဆန္တိတွာ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနိ ပဝတ္တန္တိ။
မဂ္ဂံ ဖလဉ္စ နိဗ္ဗာနံ ပစ္စဝေက္ခတိ ပဏ္ဍိတော၊ ဟီနေ ကိလေသေ
သေသေဝ ပစ္စဝေက္ခတိ ဝါနဝါဆဗ္ဗိသုဒ္ဓိကမေနေဝံ ဘာဝေတဗ္ဗော
စတုဗ္ဗိဂေဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနာမ မဂ္ဂေါ ပဂုစ္စတိ။

မဂ်ဉာဏ်ပေါ်လျှင်၊ နိဗ္ဗာန်မြင်၊ အစဉ်မှန်ပေသည်။ (ဓမ္မောသဓ)

ဘာဝနာအလုပ်ဆိုတာ

ဘာဝနာဆိုတာ ပွားများအားထုတ်ခြင်း။

ဘာဝနာ ပန မနောကမ္မ မေဝ - စိတ်ဖြင့်လုပ်ရသောလုပ်ငန်း။

(၁)သမထဘာဝနာ

(၂)ဝိပဿနာဘာဝနာ။

သမထဘာဝနာက သမာဓိ

ဝိပဿနာဘာဝနာက ပညာ။

ဗောဓိပက္ခိယတရား

သစ္စာသိမဂ်၊ ရုက္ခိတွက်၊ သင်းဖွဲ . ရွက်ဆောင်မှု။

(ဓမ္မောသဓ)

ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် ၊ အနုပဒဝဂ် အာနာပါနဿတိသုတ်ကောက်နှုတ်ချတ်

အာနာပါနဿတိ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ပလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ။ အာနာပါနဿတိ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပ္ပူရေတိ။ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပ္ပူရေန္တိ။ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိံ ပရိပ္ပူရေန္တိ။

ရဟန်းတို့ ထွက်သက် ဝင်သက်ကို အောက်မေ့မှု အာနာပါနဿတိကို ပွားများ လေ့လာသည် ရှိသော် များသော အကျိုးရင်း အကျိုးဆက် ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ အာနာပါနဿတိကို ပွားများ လေ့လာသည် ရှိသော် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို ပြည့်စေကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့ကို ပွားများ လေ့လာကုန်သည် ရှိသော် ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့ကို ပြည့်စေကုန်၏။ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့ကို ပွားများ လေ့လာသည် ရှိသော် အရဟတ္တမဂ်အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြည့်စေကုန်၏။

ကထံ ဘာဝိတာ စ၊ ဘိက္ခဝေ၊ အာနာပါနဿတိ ကထံ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ပလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ? ဣဓ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ နိသီဒတိ ပလ္လင်္ဂံ ၊ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံသတီ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ သော သတောဝ အဿသတိ သတောဝ ပဿသတိ။

ရဟန်းတို့ အာနာပါနဿတိကို အဘယ်သို့ ပွားများ
 လေ့လာသည် ရှိသော် များသောအကျိုးရင်း အကျိုးဆက်
 ရှိသနည်း။ ရဟန်းတို့ ရဟန်းသည် တောသို့ ကပ်သည်ဖြစ်၍
 လည်းကောင်း၊ သစ်ပင်ရင်းသို့ ကပ်သည်ဖြစ်၍ လည်းကောင်း၊
 ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်သည်ဖြစ်၍ လည်းကောင်း တင်ပလွင်ခွေ၍
 ကိုယ်ကို ဖြောင့်မတ်စွာ ထားပြီးလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းသို့ ရှေးရှု သတိကို
 ဖြစ်စေ၍ ထိုင်နေ၏။ ထိုရဟန်းသည် သတိနှင့် ပြည့်စုံသည်
 ဖြစ်၍သာလျှင် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေ၏။ သတိနှင့်ပြည့်စုံသည်
 ဖြစ်၍သာလျှင် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေ၏။

“ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တော ဒီဃံ အဿသာမီ”တိ
 ပဇာနာတိ၊ ဒီဃံ ဝါ ပဿသန္တော “ဒီဃံ ပဿသာမီ”တိ
 ပဇာနာတိ။

ရှည်စွာသော ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေသည် ရှိသော်
 “ရှည်စွာသော ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေ၏” ဟုသိ၏။ ရှည်စွာသော
 ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေသည် ရှိသော် ““ရှည်စွာသော ဝင်သက်ကို
 ဖြစ်စေ၏”” ဟု သိ၏။

ရသံ ဝါ အဿသန္တော “ရသံ အဿသာမီ”တိ
 ပဇာနာတိ၊ ရသံ ဝါ ပဿသန္တော “ရသံ ပဿသာမီ”တိ
 ပဇာနာတိ။

တိုစွာသော ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေသည် ရှိသော်
““တိုစွာသော ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေ၏”” ဟု သိ၏။တိုစွာသော
ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေသည် ရှိသော် ““တိုစွာသော ဝင်သက်ကို
ဖြစ်စေ၏”” ဟု သိ၏။

“သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

““အစအလယ် အဆုံး ဟူသောအလုံးစုံသောထွက်သက်
အပေါင်းကို ထင်ထင်ရှားရှား သိလျက် ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့””
ဟု ကျင့်၏။

“သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

““အစ အလယ် အဆုံး ဟူသော အလုံးစုံသောဝင်သက်
အပေါင်းကိုထင်ထင်ရှားရှား သိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့””
ဟု ကျင့်၏။

“ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီ”တိ
သိက္ခတိ။

““ရုနံရင်းသော (ထွက်သက်လေဟူသော) ကာယသင်္ခါရကို
ငြိမ်းစေလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

““ရုနံရင်းသော(ဝင်သက်လေ ဟူသော) ကာယသင်္ခါရကို
ငြိမ်းစေလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

(၇၁)

“ပီတိပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

“နန္ဒသိမ့်ခြင်း “ပီတိ”ကို ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

“ပီတိပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

“နန္ဒသိမ့်ခြင်း “ပီတိ” ကို ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

သုခပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

“ချမ်းသာခြင်း “သုခ” ကို ထင်စွာလျက်ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

“သုခပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

“ချမ်းသာခြင်း “သုခ” ကို ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

“စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

“(ဝေဒနာ သညာ ဟူသော) စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

“စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

(၇၂)

““(ဝေဒနာ သညာ ဟူသော) စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊

““ရုနံ.ရင်းသော (ဝေဒနာ သညာ ဟူသော) စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက် ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ။

““ရုနံ.ရင်းသော (ဝေဒနာ သညာ ဟူသော) စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက်ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“စိတ္တပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊

““စိတ်ကို ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“စိတ္တပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊

““စိတ်ကို ထင်စွာသိလျက်ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““စိတ်ကို အလွန် ဝမ်းမြောက် စေလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““စိတ်ကို အလွန် ဝမ်းမြောက်စေလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“သမာဒဟံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““စိတ်ကို အာရုံ၌ ကောင်းစွာ ထားလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“သမာဒဟံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““စိတ်ကို အာရုံ၌ကောင်းစွာ ထားလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ဝိမောစယံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““စိတ်ကို ကိလေသာမှ လွတ်စေလျက်ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ဝိမောစယံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

““စိတ်ကို ကိလေသာမှ လွတ်စေလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“အနိစ္စာနုပဿီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““အနိစ္စဟု အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့””
ဟု ကျင့်၏။

“အနိစ္စာနုပဿီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

အနိစ္စ ဟု အဖန်ဖန် ရှုလျက်ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့””
ဟု ကျင့်၏။

“ဝိရာဂါနုပဿီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““ရာဂကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို
ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ဝိရာဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““ရာဂကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ဝင်သက်ကို
ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“နိရောဓာနုပဿီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““ရာဂချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို
ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“နိရောဓာနုပဿီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““ရာဂချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ဝင်သက်ကို
ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““ကိလေသာကို စွန့်ရာ နိဗ္ဗာန် စွန့်တတ်သောမဂ်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏၊

“ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

““ကိလေသာကို စွန့်ရာ နိဗ္ဗာန်စွန့်တတ်သော မဂ်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

ဧဝံ ဘာဝိတာ ခေါ၊ ဘိက္ခဝေ၊ အာနာပါနဿတိ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ပလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ။

ရဟန်းတို့၊ ဤသို့၊ ပွားများလေ့လာထားသော အာနာပါနဿတိသည် များမြတ်သော အကျိုး အာနိသင်ရှိ၏။

““ကထံ ဘာဝိတာ စ၊ ဘိက္ခဝေ၊ အာနာပါနဿတိ ကထံ ဗဟုလီကတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေတိ?”

ရဟန်းတို့၊ အဘယ်သို့၊ ပွားများ လေ့လာထားသော အာနာပါနဿတိသည် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို ပြည့်စေကုန် သနည်း။

ယသ္မိံ ° သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တော “ဒီဃံ အဿသာမီ”တိ ပဇာနာတိ၊ ဒီဃံ ဝါ ပဿသန္တော “ဒီဃံ ပဿသာမီ”တိ ပဇာနာတိ၊ ရသံ ဝါ အဿသန္တော “ရသံ အဿသာမီ”တိ ပဇာနာတိ၊ ရသံ ဝါ ပဿသန္တော “ရသံ ပဿသာမီ”တိ ပဇာနာတိ၊

“သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊
“သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊ “ပဿမ္ဘယံ
ကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊ “ပဿမ္ဘယံ
ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

ကာယေ ကာယာနုပဿီ၊ ဘိက္ခဝေ၊ တသ္မိံ သမယေ
ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ
အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။ ကာယေသု ကာယညတရာဟံ၊ ဘိက္ခဝေ၊
ဧဝံ ဝဒါမိ ယဒိဒံ သာသပဿာသာ။ တသ္မာတိဟ၊ ဘိက္ခဝေ၊
ကာယေ ကာယာနုပဿီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ
အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ
အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။

ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ရှည်စွာသော
ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေသည် ရှိသော် “ရှည်စွာသော ထွက်သက်ကို
ဖြစ်စေ၏” ဟု သိ၏။ ရှည်စွာသော ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေသည်
ရှိသော် “ရှည်စွာသော ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေ၏” ဟု သိ၏။
တိုစွာသော ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေသည် ရှိသော် “တိုစွာသော
ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေ၏” ဟု သိ၏။ တိုစွာသော
ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေသည် ရှိသော် “တိုစွာသော ဝင်သက်ကို
ဖြစ်စေ၏” ဟု သိ၏။ “အစ အလယ် အဆုံး ဟူသော
အလုံးစုံသော ထွက်သက် အပေါင်းကို ထင်ထင်ရှားရှား
သိလျက်ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

““အစ အလယ် အဆုံး ဟူသော အလုံးစုံသော ဝင်သက်အပေါင်းကို ထင်ထင်ရှားရှား သိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““ရုန့်ရင်းသော ကာယသင်္ခါရကို (သာယာစွာ ရှုသဖြင့်) ငြိမ်းစေလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““ရုန့်ရင်းသောကာယသင်္ခါရကို (သာယာစွာ ရှုသဖြင့်) ငြိမ်းစေလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ရဟန်းတို့ ထိုအခါ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သောပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် ပထဝီဓာတ်စသော ဓာတ်လေးပါးအပေါင်း “ကာယ” ၌ ဝါယော ဓာတ်ဟူသော အစိတ် “ကာယ” ကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ရဟန်းတို့ ထွက်သက်ဝင်သက်တို့ကို ပထဝီဓာတ် စသော ဓာတ်လေးပါးတို့တွင် တစ်ပါး အပါအဝင် ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်ဟူသော ကာယဟူ၍ ငါ ဟော၏။ ရဟန်းတို့ ထို့ကြောင့် ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် ပထဝီဓာတ် စသောဓာတ်လေးပါး ဟူသော အပေါင်း “ကာယ” ၌ ဝါယောဓာတ် ဟူသော အစိတ် “ကာယ” ကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ ရှိသည် ဖြစ်၍ နေ၏။

““ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု “ပီတိပဋိသံဝေဒီ
 အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။ “ပီတိပဋိသံဝေဒီ
 ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။ “သုခပဋိသံဝေဒီ
 အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။ “သုခပဋိသံဝေဒီ
 ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။ “စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ
 အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။ “စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ
 ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။ “ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ
 အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။ “ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ
 ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ၊ ဘိက္ခဝေ၊ တသ္မိံ သမယေ
 ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ
 လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။ ဝေဒနာသု ဝေဒနာညတရာဟံ၊
 ဘိက္ခဝေ၊ ဧဝံ ဝဒါမိ ယဒိဒံ အဿာသပဿာသာနံ သာဓုကံ
 မနသိကာရံ။ တသ္မာတိဟ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ
 တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ
 ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။

ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် “နှစ်သိမ့်ခြင်း
 “ပီတိ” ကို ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။
 “နှစ်သိမ့်ခြင်း “ပီတိ” ကို ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို
 ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။ “ချမ်းသာခြင်း “သုခ” ကို
 ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။
 “ချမ်းသာခြင်း “သုခ” ကို ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို
 ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

“စိတ္တသင်္ခါရ” ကို ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။ “စိတ္တသင်္ခါရ” ကို ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။ “ရုန့်ရင်းသော စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။ “ရုန့်ရင်းသော စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

ရဟန်းတို့ ထိုအခါ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သောပညာ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် သုခ ဝေဒနာစသော အပေါင်း ဝေဒနာတို့၌ သုခ ဝေဒနာ ဟူသောအစိတ် ဝေဒနာကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။ ရဟန်းတို့ ထွက်သက် ဝင်သက်တို့ကိုကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကို သုခ ဝေဒနာစသော ဝေဒနာ သုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါး အပါအဝင်ဖြစ်သော သုခ ဝေဒနာ ဟူ၍ ငါဟော၏။ ရဟန်းတို့ ထို့ကြောင့် ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ကိလေသာကိုပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် သုခ ဝေဒနာစသောအပေါင်း ဝေဒနာတို့၌ သုခဝေဒနာ ဟူသော အစိတ် ဝေဒနာကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။

“ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု၊ “စိတ္တပဋိသံဝေဒီ
 အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊ “စိတ္တပဋိသံဝေဒီ
 ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊ “အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ
 အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊ “အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ
 ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊ “သမာဒဟံ စိတ္တံ
 အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊ “သမာဒဟံ စိတ္တံ
 ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊ “ဝိမောစယစိတ္တံ
 အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊ “ဝိမောစယံ စိတ္တံ
 ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ၊ ဘိက္ခဝေ၊
 တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု၊ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ
 ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနသံ။ နာဟံ၊ ဘိက္ခဝေ၊
 မုဋ္ဌဿတိဿ အသမ္ပဇာနဿ အာနာပါနဿတိံ ဝဒါမိ။
 တသ္မာတိဟ၊ ဘိက္ခဝေ၊ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ တသ္မိံ သမယေ
 ဘိက္ခု၊ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ
 လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနသံ။

ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် “စိတ်ကို
 ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။ “စိတ်ကို
 ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။ “စိတ်ကို
 အလွန် ဝမ်းမြောက်စေလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု
 ကျင့်၏။ “စိတ်ကို အလွန် ဝမ်းမြောက် စေလျက်
 ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။ “စိတ်ကို အာရုံ၌ ကောင်းစွာ
 ထားလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

“စိတ်ကို အာရုံ၌ ကောင်းစွာ ထားလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။ “စိတ်ကို ကိလေသာမှ လွတ်စေလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။ “စိတ်ကို ကိလေသာမှ လွတ်စေလျက်ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

ရဟန်းတို့ ထိုအခါ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သောပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် စိတ်၌ စိတ်ကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ရဟန်းတို့လွတ်သော သတိရှိသော ကောင်းစွာ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ငါမဟော။ ရဟန်းတို့ ထို့ကြောင့် ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် စိတ်၌ စိတ်ကိုအဖန်ဖန် ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။

“ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု အနိစ္စာနုပဿီ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “အနိစ္စာနုပဿီ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “ဝိရာဂါနုပဿီ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “ဝိရာဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “နိရောဓာနုပဿီ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “နိရောဓာနုပဿီ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ

အသသိသာမီ”တိ သိက္ခတိ၊ “ပဋိနိသဂ္ဂါနုပသီ
 ပသသိသာမီ”တိ သိက္ခတိ၊ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပသီ၊ ဘိက္ခဝေ၊ တသ္မိ
 သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ
 ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနသံ။ သော ယံ တံ
 အဘိဇ္ဈာဒေါမနသာနံ ပဟာနံ တံ ပညာယ ဒိသ္မာ သာဓုကံ
 အဇ္ဈပေက္ခိတာ ဟောတိ။ တသ္မာတိဟ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဓမ္မေသု
 ဓမ္မာနုပသီ တသ္မိ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ
 သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနသံ။

ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ““အနိစ္စဟု
 အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟုကျင့်၏။ ““အနိစ္စ
 ဟု အဖန်ဖန် ရှုလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။
 ““ရာဂ ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကိုအဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို
 ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““ရာဂ ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်
 ရှုလျက်ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““ရာဂချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို
 အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။
 ““ရာဂချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့””
 ဟု ကျင့်၏။ ““ကိလေသာကို စွန့်ရာ နိဗ္ဗာန် စွန့်တတ်သော မဂ်ကို
 အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟုကျင့်၏။
 ““ကိလေသာကို စွန့်ရာ နိဗ္ဗာန် စွန့်တတ်သော မဂ်ကို အဖန်ဖန်
 ရှုလျက် ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

ရဟန်းတို့ ထိုအခါ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသောလောက၌ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် တရားတို့၌ တရားကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။

ထိုရဟန်းသည် အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿတို့ကို ပယ်ခြင်းကို ဝိပဿနာ ပညာဖြင့် မြင်၍ ကောင်းစွာလျစ်လျူရှုခြင်း ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ထို့ကြောင့် ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သောလုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသောလောက၌ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် တရားတို့၌ တရားကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။

“ဧဝံ ဘာဝိတာ ခေါ၊ ဘိက္ခဝေ၊ အာနာပါနဿတိ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေတိ”။

ရဟန်းတို့ ဤသို့ ပွားများ လေ့လာထားသော အာနာပါနဿတိသည် သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့ကို ပြည့်စေ၏။

““ကထံ ဘာဝိတာ စ၊ ဘိက္ခဝေ၊ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ကထံ ဗဟုလီကတာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ? ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ၊ ဥပဋ္ဌိတာဿ တသ္မိံ သမယေ သတိ ဟောတိ အသမ္ပဋ္ဌာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

ယသို့ ၊ သမယေ၊ ဘိက္ခုဝေ၊ ဘိက္ခုနော ဥပဋ္ဌိတာ သတိ
ဟောတိ အသမ္ပဋ္ဌာ၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသို့ ၊ သမယေ
ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ။ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ၊ တသို့ ၊
သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသို့ ၊ သမယေ
ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့ ပွားများ လေ့လာထားသော
သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့သည် ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့ကို ပြည့်စေကုန်
သနည်း။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို
ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊
အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ
ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင်
ပထဝီစသောဓာတ်လေးပါး ဟူသော အပေါင်း “ကာယ” ၌
ဝါယောဓာတ်တည်း ဟူသော အစိတ် “ကာယ” ကို
အဖန်ဖန်ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ထိုအခါ၌ ထိုရဟန်းအား
သတိသည် ရှေးရှုထင်၏။ ပျောက်ပျက်ခြင်း မရှိ။ ရဟန်းတို့
အကြင်အခါ၌ ရဟန်းအား သတိသည် ရှေးရှုထင်၏။
ပျောက်ပျက်ခြင်း မရှိ၊ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် သတိ သမ္မောဇ္ဈင်ကို
အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် သတိ
သမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား သတိ
သမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

““သော တထာသတော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ ပညာယ
 ပဝိစိနတိ ပဝိစယတိ ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊
 ဘိက္ခုဝေ၊ ဘိက္ခု တထာသတော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ ပညာယ
 ပဝိစိနတိ ပဝိစယတိ ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ၊
 တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊
 ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊
 ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိ
 ဂစ္ဆတိ။

ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် သတိ ပြည့်စုံစွာနေသော
 ထိုရဟန်းသည် ထိုတရားကိုဝိပဿနာ ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်၏။
 စူးစမ်း၏။ စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်၏။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌
 ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် သတိ ပြည့်စုံစွာနေသော
 ရဟန်းသည် ထိုတရားကို ဝိပဿနာပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၏။ စူးစမ်း၏။
 စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်၏။

ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ကိုအားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။
 ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌
 ရဟန်းအား ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့
 ရောက်၏။

““တသ တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတော ပဝိစယတော ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတော အာရဒ္ဓံ ဟောတိ ဝီရိယံ အသလ္လိနံ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတော ပဝိစယတော ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတော အာရဒ္ဓံ ဟောတိ ဝီရိယံ အသလဒိနံ၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

ထိုတရားကို ဝိပဿနာပညာဖြင့် ဆင်ခြင်သော စူးစမ်းသော စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား အားထုတ်မှု ဝီရိယသည် ဖြစ်၏။ ဝီရိယသည် တွန့်တို ဆုတ်နစ်ခြင်း မရှိ။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ထိုတရားကို ဆင်ခြင်သော စူးစမ်းသော စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်သော ရဟန်းအား အားထုတ်မှုဝီရိယသည် ဖြစ်၏။ ဝီရိယသည် တွန့်တို ဆုတ်နစ်ခြင်း မရှိ။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအားဝီရိယ သမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

““အာရဒ္ဓ ဝီရိယသ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပီတိ နိရာမိသာ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓဝီရိယသ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပီတိ နိရာမိသာ၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ။

ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ၊ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသူအား ကိလေသာမှ ကင်းသော ပီတိသည် ဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့အကြင်အခါ၌ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသော ရဟန်းအား ကိလေသာမှ ကင်းသော ပီတိသည်ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေသည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

“ပီတိမနဿ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ၊ စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ။
ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော ပီတိမနဿ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ၊ စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ၊ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ စိတ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ ရဟန်းတို့အကြင်အခါ၌ နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏ ကိုယ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ စိတ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေကို ပွားများ၏။

ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်သည်ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

““ပဿဒ္ဓကာယဿ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော ပဿဒ္ဓကာယဿ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

ငြိမ်းအေးသော ကိုယ်ရှိသော ချမ်းသာခြင်း ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ ရဟန်းတို့အကြင်အခါ၌ ငြိမ်းအေးသော ကိုယ်ရှိသော ချမ်းသာခြင်း ရှိသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ရောက်၏။

““သော တထာသမာဟိတံ စိတ္တံ သာဓုကံ အဇ္ဈပေက္ခိတာ ဟောတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု တထာသမာဟိတံ စိတ္တံ သာဓုကံ အဇ္ဈပေက္ခိတာ ဟောတိ၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်ကို ကောင်းစွာ လျစ်လျူရှုခြင်း ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်ကြည်သောစိတ်ကို ကောင်းစွာ လျစ်လျူရှုခြင်း ရှိ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

““ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု ဝေဒနာသု။ ပ ။ စိတ္တေ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ၊ ဥပဋ္ဌိတာဿ တသ္မိံ သမယေ သတိ ဟောတိ အသမ္ပဋ္ဌာ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော ဥပဋ္ဌိတာ သတိ ဟောတိ အသမ္ပဋ္ဌာ၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ၊ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ၊ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် ဝေဒနာတို့၌။ ပ။ စိတ်၌။ ပ။ တရားတို့၌ တရားကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍

နေ၏။ ထိုအခါ၌ ထိုရဟန်းအား သတိသည် ရှေးရှုထင်၏။
ပျောက်ပျက်ခြင်း မရှိ။ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းအား
သတိသည် ရှေးရှုထင်၏။ ပျောက်ပျက်ခြင်း မရှိ ၊
ထိုအခါ၌ရဟန်းသည် သတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။
ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် သတိသမ္မောဇ္ဈင်ကိုပွားများ၏။ ထိုအခါ၌
ရဟန်းအား သတိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

“သော တထာသတော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ ပညာယ
ပဝိစိနတိ ပဝိစယတိ ပရိဝီမံသံ အာပဇ္ဇတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊
ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု တထာသတော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ ပညာယ
ပဝိစိနတိ ပဝိစယတိ ပရိဝီမံသံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ
တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊
ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊
ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာ
ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် သတိနှင့် ပြည့်စုံသည်
ဖြစ်၍နေသော ထိုရဟန်းသည် ထိုတရားကို ဝိပဿနာပညာဖြင့်
ဆင်ခြင်၏။ စူးစမ်း၏။ စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်၏။ ရဟန်းတို့
အကြင်အခါ၌ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် သတိနှင့် ပြည့်စုံသည်
ဖြစ်၍နေသော ရဟန်းသည် ထိုတရားကိုဝိပဿနာပညာဖြင့်
ဆင်ခြင်၏။ စူးစမ်း၏။ စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်၏။ ထိုအခါ၌
ရဟန်းသည် ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။

ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

“တဿ တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတော ပဝိစယတော ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတော အာရဒ္ဓံ ဟောတိ ဝီရိယံ အသလဒီနံ။
ယသ္မိံ ၊ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတော ပဝိစယတော ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတော အာရဒ္ဓံ ဟောတိ ဝီရိယံ အသလဒီနံ၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ ၊ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ ၊ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ ၊ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ၊ ဂစ္ဆတိ။

ထိုတရားကို ဝိပဿနာပညာဖြင့် ဆင်ခြင်သော စူးစမ်းသော စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်သောထိုရဟန်းအား အားထုတ်မှု “ဝီရိယ” သည် ဖြစ်၏။ ဝီရိယသည် တွန့်တို ဆုတ်နစ်ခြင်း မရှိ။ ရဟန်းတို့အကြင်အခါ၌ ထိုတရားကို ဆင်ခြင်သော စူးစမ်းသော စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်သော ရဟန်းအားအားထုတ်မှု “ဝီရိယ” သည် ဖြစ်၏။ ဝီရိယသည် တွန့်တို ဆုတ်နစ်ခြင်း မရှိ။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည်ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင် သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

(၉)

“အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပီတိ နိရာမိသာ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပီတိ နိရာမိသာ၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယ ရှိသောသူအား ကိလေသာမှ ကင်းသော ပီတိသည် ဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့အကြင်အခါ၌ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသော ရဟန်းအား ကိလေသာမှ ကင်းသော ပီတိသည် ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

ပီတိမနဿ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ၊ စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော ပီတိမနဿ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ၊ စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ စိတ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏ ကိုယ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ စိတ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

““ပဿဒ္ဓိကာယဿ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ ယသ္မိံ ၊ သမယေ၊ ဘိက္ခုဝေ၊ ဘိက္ခုနော ပဿဒ္ဓိကာယဿ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ ၊ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

ငြိမ်းအေးသော ကိုယ်ရှိသော ချမ်းသာခြင်း ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ ရဟန်းတို့အကြင်အခါ၌ ငြိမ်းအေးသော ကိုယ်ရှိသော ချမ်းသာခြင်း ရှိသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

““သော တထာသမာဟိတံ စိတ္တံ သာဓုကံ အဇ္ဈပေက္ခိတာ ဟောတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု တထာသမာဟိတံ စိတ္တံ သာဓုကံ အဇ္ဈပေက္ခိတာ ဟောတိ၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ ဘာဝိတာ ခေါ၊ ဘိက္ခဝေ၊ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ သတ္တ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ။

ထိုရဟန်းသည် ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်ကို ကောင်းစွာ လျစ်လျူရှုခြင်း ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်ကြည်သောစိတ်ကို ကောင်းစွာ လျစ်လျူရှုခြင်း ရှိ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။ ရဟန်းတို့ ဤသို့ ပွားများ လေ့လာထားသောသတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့သည် ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးတို့ကို ပြည့်စေကုန်၏။

““ကထံ ဘာဝိတာ စ၊ ဘိက္ခဝေ၊ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ကထံ ဗဟုလီကတာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိံ ပရိပူရေန္တိ ? ဣဓ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရော နိဿိတံ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိံ ။ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပ ။ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။

ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ၊ ဘာဝေတိ။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ၊ ဘာဝေတိ။
သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ၊ ဘာဝေတိ။ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ၊ ဘာဝေတိ
ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓနိဿိတံ
ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ ၊ ။ ဧဝံ ဘာဝိတာ ခေါ၊ ဘိက္ခဝေ၊ သတ္တ
ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိံ ပရိပူရေန္တိ” တိ။

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့ ပွားများ လေ့လာထားသော
ဗောဇ္ဈင်္ဂုနစ်ပါးတို့သည် ဝိဇ္ဇာ ဝိမုတ္တိ ဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္တမဂ်
အရဟတ္တဖိုလ်တို့၏ အကျိုးဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ပြည့်စေကုန်
သနည်း။ ရဟန်းတို့ ရဟန်းသည် ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း “ဝိဝေက” ၌
မှီသော တပ်စွန်းမှု “ရာဂ” ကင်းရာ၌ မှီသော ချုပ်ရာ “နိရော” ၌
မှီသော (ကိလေသာကို) စွန့်လွှတ်မှု နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်မှု
“ဝေါဿဂ္ဂ” ကို ရင့်ကျက်စေတတ်သော သတိ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို
ပွားများ၏။ ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများ၏။ ပ။
ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများ၏။ ပ။ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများ၏။
ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများ၏။ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများ၏။

ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း “ဝိဝေက” ၌ မှီသော တပ်စွန်းမှု “ရာဂ”
ကင်းရာ၌ မှီသောချုပ်ရာ “နိရော” ၌ မှီသော (ကိလေသာကို)
စွန့်လွှတ်မှု နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်မှု “ဝေါဿဂ္ဂ” ကို
ရင့်ကျက်စေတတ်သော ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများ၏။
ရဟန်းတို့ ဤသို့ ပွားများ လေ့လာထားသောဗောဇ္ဈင်
ဂုနစ်ပါးတို့သည် ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိ ဟု ဆိုအပ်သော အရဟတ္တမဂ်

(၉၆)

အရဟတ္တဖိုလ်တို့၏ အကျိုး ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ပြည့်စေကုန်၏
ဟု (မိန့်တော်မူ၏)။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခု ဘဂဝတော
ဘာသိတံ အဘိနန္ဒန္တိ။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤတရား ဒေသနာတော်ကို
ဟောတော်မူ၏။ ထိုရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရား
ဒေသနာတော်ကို ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ လွန်စွာ နှစ်သက်ကုန်ပြီ။

၁-ကာယာနုပဿနာ ၁-အာနာပါနပဗ္ဗ
ကာယာနုပဿနာ

တရားလိုလား ယောဂီများ ဘုရားဟောခဲ့တာ
တောရပ်ပင်ရင်း လူသူကင်း

ကျောင်းတွင်းနေရာသွားရောက်ပါ

တင်ပျဉ်ကိုခွေ ကိုယ်ဖြောင့်စေ ထိုင်နေကူရိယာ

အမှတ်သတိ ရှုမှတ်မည့် အာရုံရှိရာရှေ့ရှုပါ

အမှတ်ရလျက် ဝင်ထွက်သက် မှတ်သိလျက်သာရှုရှိကြပါ

ရှုရှည် ရှိကြရှည် သိပါလေ ရှည်စေမပြုရာ(ပဇာနာတိ)

လေထိတိုးရာ နေရာမှာ စိတ်တည်စွာထားပါ

ရှည်လျင်တိုးကြာ သိသေချာ မှန်တာကိုသိတာ

ရှု တိုရှိက်တိုသိဖို့လို တိုကိုမပြုရာ(ပဇာနာတိ)

လေထိတိုးရာ နေရာမှာ စိတ်တည်စွာထားပါ

တိုလျင်တိုးရာ သိပ်မကြာ မှန်တာကိုသိတာ

ရှုစ ရှုလယ် ရှုဆုံးဝယ် သိဖွယ်လေ့ကျင့်ပါ(သိက္ခာတိ)

လေထိတိုးရာ နေရာမှာ စိတ်တည်စွာထားပါ

ဝင်လေလိုက်လျင် ကိုယ်တွင်းတွင် ပျံ့ချင်စိတ်အစဉ်မှာ

ရှိက်စ ရှိက်လယ်

ရှိက်ဆုံးဝယ်သိဖွယ်လေ့ကျင့်ပါ(သိက္ခာတိ)

လေထိတိုးရာ နေရာမှာ စိတ်တည်စွာထားပါ

ထွက်လေလိုက်လျင် ကိုယ်ပတွင် ပျံ့ချင်စိတ်အစဉ်မှာ

ရုန့်ရင်းဝင်လေ လေ့ကျင့်နေ ငြိမ်းစေအေးစေရာ(သိက္ခာတိ)

ရုန့်ရင်းထွက်လေလေ့ကျင့်နေ ငြိမ်းစေအေးစေရာ(သိက္ခာတိ)

စိတ်ကြမ်းလေကြမ်း နီတွေလွှမ်း

ငြိမ်းချမ်းအေးအောင်ကျင့်လိုက်ပါ

ပွတ်ဆွဲသမား ပွတ်ကြိုးအား ဆွဲငြားဥပမာ

ရှည်သိတိုသိ အားလုံးသိ လေ့ကျင့်သိကာငြိမ်းစေရာ
နီဝရဏကင်း သိမ်မွေ့ခြင်း ရှုရင်းသိမ်မွေ့လာ
တစ်ခါတစ်ခါ ထင်မိလာ ဉာဏ်မှာမရှိပါ
သေချာရှာမှ တွေ့လာရ နူးညံ့လွန်းလို့ပါ
(ပဋိသန္ဓေ၊ သေ၊ ရေနစ်မြုပ်၊ သေခါနီးမေ့မြော၊

စတုတ္ထဈာန်ဝင်စား၊ ရူပ၊ အရူပ၊ နိရော သမာပတ်ဝင်စား။)

သိမ်မွေ့သောလေ ယောဂီတွေ ပေါ်လေနိမိတ္တာ
ရုန့်ရင်ငြိမ်းက သမထ လက်ကိုင်ရဖို့နိမိတ်လာ
ပရိကမ္မ နိမိတ္တ မူလပြုလေပါ

လှုပ်ရှားပေါ်ကြ ဥဂ္ဂဟ ခေါ်ရနိမိတ္တာ
ပဋိဘာဂ ငြိမ်ပေါ်ကြ မှတ်ရတတိယာ

ငြိမ်သိနိမိတ် ယူပွားစိတ် လောင်လိမ့်နီဝရဏာဈာန်အင်္ဂါ
နိမိတ်ပေါ်တွင် စိတ်ကိုတင် ခေါ်တွင်ဝိတက္ကာ

(ဝိတက္ကော ထိနမိဒ္ဓဿ ပဋိပက္ခော)

အာရုံဆင်ခြင် သုံးသပ်လျင် ခေါ်တွင်ဝိစာရာ
(ဝိစာရော ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဋိပက္ခော)

နှစ်သက်ကျေနပ် ပီတိမှတ် ပေါ်တတ်ဤနေရာ
(ပီတိ ဗျာပါဒဿ ပဋိပက္ခော)

ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာ ပေါ်လို့လာ သုခဇ္ဈေနာ
(သုခံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္ဆဿ ပဋိပက္ခော)

ငြိမ်သက်တည်စွာ ဧကစာ ပေါ်လာဧကဂ္ဂတာ
(သမာဓိ ကာမစ္ဆန္တဿ ပဋိပက္ခော)

ရုန့်ရင်ငြိမ်းက ဥဒယ ဝယပေါ်တာဝိပဿနာ
ကိုယ်စိတ်အေးချမ်း မပင်ပန်း ကြည်လန်းပဿဒ္ဓိပါ
ကိုယ်စိတ်ပေါ့ပါး ခေါ်တွင်ငြား မှတ်သားလဟုတာ
ကာယစိတ္တ ကောင်းသုခ ကြုံရဝေဒနာ

(အရောင်၊ပီတိ၊ပဿဒ္ဓိနှစ်ဖြာ၊သဒ္ဓါ၊ဝီရိယ၊သုခ
ဗုဒ္ဓိ၊နိကန္တိနှင့်၊သတိ၊ဥပေက္ခာ
ဤဆယ်ဖြာ မှတ်ပါဥပက္ကိလေသာ)

ပေါ်လာကိုပင် ဖြစ်ပျက်တင် ဉာဏ်တွင်မြင်အောင်ရှုရမှာ
ရုန့်ရင်ငြိမ်းက ဥဒယ ဝယပေါ်တာဝိပဿနာ
ကာယစိတ္တ ကောင်းသုခ ကြုံရဝေဒနာ
ဝင်လေထွက်လေ ခံစားနေ သိနေသုံးစုပါ
အကြည့်ခံရ ဝင်လေက ဒုက္ခသစ္စာပါ
အကြည့်ခံရ ထွက်လေက ဒုက္ခသစ္စာပါ
အကြည့်ခံရ တိုးမှုက ဒုက္ခသစ္စာပါ
အကြည့်ဉာဏ်က ပဉ္စဂ မဂ္ဂသစ္စာပါ

ရုပ်ကတိုးပျက် နာမ်သိပျက် သိဉာဏ်ထက်အောင်ကြိုးစားပါ
တိုးမှုရှိက သိမှတ်ရ ပစ္စယအချက်ပါသိလာမှာ
ရုပ်တိုး နာမ်သိ ခွဲခြားမိ ဒိဋ္ဌိသက္ကာ စင်တော့မှာ
တိုးတာသိက ဥစ္စေဒ မုချစင်နိုင်တာ
ပျက်တာသိက သဿတ မုချစင်နိုင်တာ
ရုပ်တိုး နာမ်သိ ကြောင်းကျိုးမိ ဝိစိကိစ္ဆာ မုချစင်နိုင်တာ

ဝေဒနာနုပဿနာ

ဝင်လေထွက်လေ ခံစားနေ သိနေသုံးစုပါ
ဝေဒနာနာမ် ခံစားဟန် ရုပ်ဖောက်ပြန်မှုအာရုံမှာ
သမုတိသစ္စာ နာကောင်းတာ ကျော်ကာသဘောရှုရမှာ
ပရမတ်သစ္စာ ဖောက်ပြန်တာ လေးဖြာ ဓါတ်ကြောင့်ပါ
ဖောက်ပြန်ဖြစ်ပျက် ဒုက္ခချက် မြင်လျက် သစ္စာအရိယာ

ပီတိ ကိုလေ ထင်ရှားစေ ရှုနေရှိုက်နေပါ

(၁)ပီတိပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ

ပဿသိဿာမိ သိက္ခတိ

သုခ ကိုလေ ထင်ရှားစေ ရှုနေရှိုက်နေပါ(နိရာမိသသုခ)

(၂)သုခပဋိသံဝေဒီအဿသိဿာမိ

ပဿသိဿာမိ သိက္ခတိ

စိတ္တသင်္ခါ ထင်ရှားစွာ လေမှာ လေ့ကျင့်ပါ

(၃)စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ

ပဿသိဿာမိ သိက္ခတိ

စိတ္တသင်္ခါ ငြိမ်းဖို့ရာ သေချာလေ့ကျင့်ပါ

(၄)ပဿမ္ဘယံစိတ္တသင်္ခါ ရံအဿသိဿာမိ

ပဿသိဿာမိ သိက္ခတိ

စိတ္တနုပဿနာ

ထို့နောက်တဖန် စိတ်ရှုပြန် အမှန်သိအောင် ကြိုးစားပါ

ကြည်လင်အေးချမ်း ဘေးမရန်း စခန်းငြိမ်စွာ စိတ်ဓမ္မာ

စိတ်ထင်ရှားစွာ သိပြီးခါ ရှုတာရှိုက်တာလေ့ကျင့်ပါ

(စိတ္တပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ ပဿသိဿာမိသိက္ခတိ)

ရွှင်လန်းသောစိတ် တွေးကြည့်စိတ် နှစ်စိတ်ပြိုင်ကာမဖြစ်ပါ

(အဘိပမောဒယံစိတ္တံ)

မရှိအနိစ္စ သိမဂ္ဂ ပျက်ဆင်းရဲစွာ, အနတ္တာ

သမာဓိယှဉ် စိတ်ကိုပင် အမြင်မှန်အောင် တွေးသိပါ

(သမာဒယံ စိတ္တံ)

ဝီတရာဂ တွေးသိမှ မရှိအနိစ္စ သိမဂ္ဂါ

(ဝီတရာဂံ စိတ္တံ)

နီ,ကိလ္လတ်နေ စိတ်ကိုလေ သိစေစိတ်နှင့်ပါ

(ဝိမောစယံ စိတ္တံ)

မွှာနုပဿနာ

ဝင်လေထွက်လေ၊ ခံစားနေ သိနေ သုံးစုပါ
 ရုပ်ပရမတ် ဖြစ်၍ပျက် မပျက်ဘယ်ခါမရှိရာ
 ဝေဒနာ ပရမတ် ဖြစ်၍ပျက် မပျက်ဘယ်ခါမရှိရာ
 စိတ် ပရမတ် ဖြစ်၍ပျက် မပျက်ဘယ်ခါမရှိရာ
 ရုပ်,စေ,စိတ်က သင်္ခိတ အသင်္ခိတနိဗ္ဗာန်ပါ
 စေ,စိတ်ပေါင်းနာမ် သိတတ်ပြန် သိရန်ကင်းတာရုပ်မှတ်ပါ
 နာမ်လဲဖြစ်ပျက် ရုပ်ဖြစ်ပျက် ပျက်ဖို့ဖြစ်တာသိရမှာ
 ရုပ်,ဝေ,စိတ်တွေ ပေါ်တိုင်းလေ ရှုလေမရှိတာ
 မရှိအနိစ္စ သိမဂ္ဂ ပျက်ဆင်းရဲစွာအနတ္တာ

(အနိစ္စနုပဿီ)

ကြောင်းဖြစ်ကျိုးဖြစ် ကြောင်းပျက်လစ်
 ကျိုးပျက်လင့်တာအနိစ္စာ
 မရှိအနိစ္စ သိမဂ္ဂပျက်ဆင်းရဲစွာအနတ္တာ
 တရစပ်အပျက် မြင်သည့်တွက်
 ဉာဏ်ဒုက္ခချက်ထင်ပေတာ
 သဘောဖြစ်ပျက် သိသည့်တွက် အနတ္တ
 လက္ခဏာထင်သည်သာ

တပ်မက်စရာ မဟုတ်တာ သေခြာမြင်အောင်ရှုရမှာ
(ဝိရာဂနုပဿီ)

ပျက်စီးချုပ်ပျောက် ဉာဏ်သက်ရောက်
တောက်ရှောက်မြင်အောင်ရှုရမှာ

(နိရောဓေါနုပဿီ)

စွန့်ပစ်စရာ ဤခန္ဓာ သေခြာသိအောင်ရှုရမှာ
(ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ)

နာမရူပ,ပစ္စယ ဦးစွာမြင်အောင်ရှုရမှာ
ဝိပဿနာ၏အာရုံ

ရေလိုရာဝယ် ခွက်နှင့်သယ် ခွက်ထည်မကင်းသာ။

ရေပရမတ် ခွက်ပညတ် ယူမှတ်စမှာမကင်းသာ။

ရေကိုရက ခွက်ပစ်ကြ မိကလိုတာရေကိုပါ။

ဘာဝနာထက်သန် သဘောမှန်ကို

ရေလိုရကာ တည်၍လာသော်

ခွက်ခေါ်ပညတ် ပယ်စွန့်အပ် ပရမတ်ကိုသာရှုရမှာ။

ပညတ်ပယ်ခွါ မမြီတာအစ

ဆင်းရဲလှစွာ ငါမပါမှု

ထူးစွာရှု ခေါ်မှုဝိပဿနာ။

(၁)ထို့နောက်မှလျှင်လက္ခဏာတင် သမ္မသန ဝင်ရမှာ

မရှိအနိစ္စ သိမဂ္ဂ ပျက်ဆင်းရဲစွာ အနတ္တာ

သမ္မသနဉာဏ်

ခန္ဓာဒိနည်း,ဖွဲ့ စည်းပြီးခါ,သုံးဖြာလက္ခဏ,

သုံးစပ်ရ,သမ္မသနဉာဏ်။

(၂)သုံးချက်ဆင်ခြင် ဖြစ်ပျက်မြင် အစဉ်မှန်ရမှာ

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်

ဖြစ်ပွားပျက်မှု,အစုံရှု,ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်။

(၁၀၃)

(၃)မြင်မှန်ဖြစ်ပျက် ခပ်သွက်သွက်

အပျက်ချည်းသာမြင်တော့တာ

ဘင်္ဂါဉာဏ်

အပျက်မြင်မှ အားကောင်းရ ဉာဏ်ကထက်လို့လာ

ဘင်္ဂါဉာဏ်

အပျက်ကိုသာ, ရှုတုံပါ, သညာဘင်္ဂါဉာဏ်။

(၄)အပျက်ကိုမြင် ကြောက်စိတ်ဝင် ဉာဏ်စဉ်တစ်မျိုးပါ

ဘယဉာဏ်

အပျက်မြင်က, ဘယမဇ္ဈ,ပျက်မှုခပင်း,
ဘေးသေမင်းဟု, ကြောက်ခင်းထွေထွေ,
ရှုတုံပေ, မှတ်လောဘယဉာဏ်။

(၅)ကောင်းမရှိတာ မသာယာ ဖြစ်လာဉာဏ်ကပါ

အာဒီနဝဉာဏ်

ကြောက်ဖွယ်ခပင်း, မြင်တုံလျင်းက,
ဘေးဘယမျိုး, ရုပ်နာမ်ဆိုး၌, ကိုးရာမရှိ
ခက်မှန်းသိ, အာဒီနဝဉာဏ်။

(၆),(၇)မသာယာဘိ ငြီးငွေ့၏ လွတ်ချင်ဘိတော့တာ

နိဗ္ဗိဒ္ဓါဉာဏ်

ကိုးရာမထင်, ခက်ပုံမြင်က, မရွှင်မလန်း,
စိတ်ကုန်ခမ်း၍, မချမ်းမမြ, ငြီးငွေ့သောထွေ
စိတ်အနေ, မှတ်လေနိဗ္ဗိဒ္ဓိ

မုစ္ဆိတုကမျတာဉာဏ်

ငြီးငွေ့ အားသန်, စိတ်ပူပန်က,
လျင်မြင်တစ်, လွတ်လိုဘိ, မုစ္ဆိတုကမျတာဉာဏ်။

(၈)လွတ်ချင်သော်လဲ မလွတ်ပဲ ရှုမြဲတိုင်းသာရှုရတာ
ပြန်ကာသုံးသပ် ကြိုးစားအပ် ဖြစ်ပျက်နေတာလွတ်ဖို့ပါ

ပဋိသင်္ခါဉာဏ်

လွတ်လိုလှ၍၊ လွတ်ရတဲ့ငှါ၊ ဘာဝနာလေးဆယ်၊
အကျယ်ဖြန့်ချိ၊ အားတိုက်ဖိ၊ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်။

(၉)ဖြစ်ပျက်နေတာ သင်္ခါရာ မျက်နှာလွှဲချင်လာ

သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်

အားတိုက်ရှု၍၊ လွတ်မှုလွတ်ရန်၊ အမြင်သန်က၊
ရုပ်နာမ်ဓမ္မ၊ သင်္ခါရဝယ်၊ မတွယ်သမှု
လျစ်လျူရှု၊ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်။

(၁၀)သည်းခံစွမ်းအား ဆက်ကြိုးစား
ဉာဏ်အားသင့်ခါ ပေါ်လို့လာ

အနုလောမဉာဏ်

မဂ်ရောက်လိုသော်၊ အဆော်အဦး၊
မဂ်လေးဦးအားအထူးလျော်မှု၊ ကျေးဇူးပြု၊အနုလောမဉာဏ်
ပေါ်လာသိနောက် ဉာဏ်တောက်လျောက်
ဖြတ်တောက်နွယ်ပါပုထုဇာ

ဂေါတြဘူဉာဏ်

ပုပြတ်ရိရောက်၊ မဂ်ဖိုလ်နောက်
တောက်လျောက်ဉာဏ်မှာ၊ ဆင်ခြင်တာ
ဆင်ခြင်ပြီးနောက်၊ ဉာဏ်၏အောက်
ရောက်သိနေတာဖြစ်ပျက်ပါ

(၁၀၅)

ဆုတောင်းရန်

ဣဒံ မေ ပုညံ အာသဝက္ခယာ ဝဟံ ဟောတု။

မေ(အမှောက်)-တပြည့်တော်တို့ ။၏။ဣဒံ ပုညံ -
ဤကောင်းမှုသည် - အာသဝက္ခယံ အာသဝေါတရားလေးပါး
တို့၏ ကင်းရာကုန်ရာ-ချုပ်ရာပြတ်ရာ ငြိမ်းရာအစစ်ဖြစ်တော်မူသော
နိဗ္ဗာန်ကို။အာဝဟံ - ရွက်ဆောင်နိုင်သည်။ဟောတု - ဖြစ်ပါစေ
သတည်း။

အမျှဝေရန်

ဣဒံ ပုညဘာဂံ သဗ္ဗသတ္တာနံ သမံ ဘာဇေမ။

ဣဒံ ပုညဘာဂံ - ဤကောင်းမှု၏အဖို့ ။ဘာဂကို။
သဗ္ဗသတ္တာနံ - လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအနန္တတို့ အား။သမံ -
ထပ်တူထပ်မျှ ရကြပါစေခြင်းအလိုငှာ။ ဘာဇေမ-အမျှပေးဝေငှပါ၏။
အမျှရကြပါစေသော်။ အမျှ-အမျှ-အမျှယူတော်မူကြပါကုန်သော်။